

Igazságos tehermegosztás a községekben.

Irta: Dr. Scitovszky Béla m. kir. belügyminiszter.

Néhány héttel ezelőtt szakértekezletet tartottam, amelyen az önkormányzati testületek háztartásának rendezéséről szóló törvénytervezet került megvitatás alá. A két napig tartó szakértekezlet a tárgyilagosságot és figyelmes szemlélőre nézve rendkívül tanulságos volt. Megállapíthatjuk, hogy a tervezet örömmel üdvözölték azok, akik egyéni, vagy érdekeltségi szempontokon túl emelkedve, felismerték benne a nemzet egészének és a köznek jól felfogott érdekét szolgáló kívánó alapgondolatot.

A szakértekezleten felszólalók jórésze, úgy szólván, csak részletkérdésekkel foglalkozott. Nem akarom csorbítani a részletkérdések fontosságát, mert ezek, a javaslatban érvényesített eszméknek az életbe való átültetésénél, igen fontos szerepet játszhatnak. E részletkérdésekre vonatkozó, tárgyilag helyt álló észrevételeket mérlegelni is fogom a javaslat végleges szövegének kidolgozásánál.

A részletkérdések labirintusában barangolva, a legtöbben nem méltányolták azt a szociális szellemet, amely a szociális és gazdasági életben óriási fontossággal bír a köztehermegosztási problémát viszi közelebb az igazságos megoldáshoz.

A javaslat alapgondolata ugyanis az, hogy azt az állami segítséget, amelyet a községek eddig kaptak, igazságosan ossza fel a községek között. Ne legyen a döntő, hogy az állami jövedelmek melyik községben folynak be, hanem minden község

annyit kapjon az állami segítségből, amennyi közigazgatási elemi szükségleteinek fedezésére kell. Vége lesz tehát annak az igazságtalanságnak, hogy az amúgy is kedvezőbb anyagi helyzetben lévő nagyobb községek, a szerencsés véletlen következtében, jogosulatlan előnyöket élvezzenek, viszont a többi szegény község lakosságának túlterhelésével se tudja legprimitívabb szükségleteit fedezni. Számokban beszélve, előreláthatólag 2681 kis- és nagyközség helyzete javulna meg.

Ha minden egyébtől eltekintünk is, tény az, hogy a javaslat rendelkezései folytán, községeinknek 80 %-a kedvezőbb háztartási helyzetbe jutna és hogy az önkormányzati testületek jövedelmének arányosabb, tehát igazságosabb megosztása biztosítva lenne.

E rövid cikk keretében nem óhajok foglalkozni a javaslat egyes szakaszaihoz fűzött szakszerű és néha, talán helyt álló megjegyzésekkel, csak általánosságban igyekszem néhány aggályt eloszlatni. A lehangzatosabb és mindenkor legnépszerűbb jelszavak egyikének, az önkormányzat védelmének, jelszava alatt emeltek néhányan kifogást a törvényjavaslat ellen. Az önkormányzatot féltik a központi államhatalom megerősödésétől. A jelszóval élők csak az érem egyik oldalát nézik. Nem látják az érem másik oldalát, azt, hogy a mai közigazgatási önkormányzati testületek az államhatalom részéről nem voltak elkényeztetve. A községek és városok izgatása, mond-

(Folytatás a 2-ik oldalon.)

Salgótarján Sztranyavszky Sándor dr. államtitkár képviselőjelöltsége mellett.

Az ipartestületi székház avatása.

Senki sem hitte még néhány nappal ezelőtt, de még negyediken reggel sem, hogy a salgótarjáni ipartestület székházának avatása folytatódólag képviselőjelöltségi ülésre fog szélesedni. Senkisésem gondolta, hogy a lelkesedés határtalan hullámverésében megelőzi Salgótarján az eseményeket és felajánlja egy röglönzött küldöttség gyűlés keretében a jelöltséget annak, aki megsem vált tőle s aki minden ideig és szeretet szálával ide van költve ehhez a kerülethez.

Fizikai időhiányában nem tudjuk méltatni ennek a ténynek helyi és országos jelentőségét, ma csak a ragyogó tények és események egymásra következő krónikázunk le, hogy manapján ezek megestek az osztatlan Salgótarján ünnepi részvétel, lélekegyüttérzése mellett.

Már kora reggel ünnepi csapatok járták az utcákat sietve az urnapi körmenetre, amelyre az ipartestület is zászló alatt vonult fel.

A gyönyörű napsütésben ragyogott az új székház aranyos felirata és várta az ünnepségek megkezdését, a székházavatást.

Háromnegyed tízenegykor futott be az államtitkár képviselő autója, akinek kíséretében Soldos Béla főispán és Maythenyi Gyula újságíró érkeztek meg Balassagyarmatról. A főszolgabírósnál a város és járás vezetője, hivatalfőnökei fogadták a friss rugalmassággal kiszálló államtitkárt, aki rövid megbeszélés után kíséretével átvonult az ipartestület új székházába.

Az ajtóban ilj. Timaróczy Sándor ipartestületi elnök és az ipartestület vezetősége fogadta a magas vendégeket, akik az ipartestületi tagok éljenző sorfala között vonultak be az új nagyerembe. Az új nagyerem ekkora megtöltötte teljesen az ünneplő közönség, amelyek sorraiban ott láttuk Salgótarján minden számottevő egyéniségét élükön dr. Förszter Kálmán polgármesterrel s az egyesü-

letek vezetését, az iparosságot teljes számmal, valamint a vidéki ipartestületek küldöttségeit élükön Papp József központi igazgatóval és Ring Gyula hatvani körzeti elnökkel valamint Fűredi Lajos főtitkarral.

A közönség elhelyezkedése után a bányai paros dalárda elénekelt a Hymnuszt. Ezután következett a különböző egyházak lelkészeinek beszéde.

Elsőnek Traum Péter esperes a következő beszédet tartotta:

Isten nevében! E szóval, az Isten szavával csendül föl ajkainkról az ige, mikor e szép székház fölavatási ünnepén itt állunk. Eszményiséget keres az ember. Eszményiséget sürget a bölcs s az eszmények bukásán sir az élet. Innen van, hogy olyan gyakran lendülünk föl oda, ahol a legtökéletesebb eszményiség az Isten lakozik, mert belőle fakadnak azok az eszmék, melyek az emberi lét alapjai, melyekből az emberiség a jobbrafordulás és törekvés napjaiban táplálkozik.

Az Írásban olvasom a teremtés kezdetén az Isten-lelke lebegett a világ felett. Lélekből, eszméből lett a világ, a Nap, a Hold, a fű, a fa, a virág, szóval a millió és millió alak, mely a mindenséget az Ő rendeltetésében kitölti. S ha ez a beláthatatlan lendülés rendeltetését be akarja tölteni és célját elakarja érni, ezt annak a Léleknek erejével teszi, mely a létbe csökolta bele.

Kétségtelen, hogy minden alkotás, bizonyos eszmekörből fakad és ebben mozog. Ennek az új szép székháznak köveit bizonyos eszmék ereje emelte. Eszmékből nyert lélet s a mai nappal indul neki az életnek. Akarom binni, hogy az alkotók lelkéből különösen három eszme szövődik bele az épület köveibe, falába s ezeket sugározza ki az életbe. Akarom binni, hogy e kövekben benne él a társadalmi együvértartozás öntudatának, a hazafiságnak és a hitnek szent eszmeköve. A mai élet útjéren tartva a kezét, lehetetlen, hogy ne eze-

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Glosszák és életképek a fekete gyémántok földjéről.

Irta: Vadkerti Béla Etes-Albertknai tanító.

A fekete gyémántok hazája a szén országa, a szén világa.

Különös birodalom ez. Nem olyan mint ahogy azt fűtött kályha mellett meleg szobákban, napfényes vidéken, kertek között, fényes palotákban, hatalmas városokban, kisdud falvakban, a rónák és mezők, síkságok lakói elképzelik, amikor a kővé vált napsugarat, a szurok-fekete gyémántot, a kőszentet, a kulturának az emberi művelődésnek és haladásnak e csodálatos mozgató erejét és éleslőjét, játszi könnyedséggel vetik a tűzhelyre, és a kandallóba.

Nem! A bányák közelében, ahol a zord telek eryhítők eszközeit hozzák napvilágra a fekete gyémántok porától fekete lesz minden, fekete a hegy felett éppen úgy, mint ahogy fekete a hegy alatt is.

Fekete házak között, fekete arcu utak kigyóznak s fekete fényben vibrálnak a szemek a föld mélyében megsárgult emberek homloka alatt.

Azért nevezhetjük bátran és joggal, minden költői nagytitás nélkül fekete földnek, fekete országnak a fekete gyémántok földjének a szénnek e fontos tűz-elő eszközülnöknek a lelő és termelő helyét.

Kicsiny falucskák lapulnak a hegyek oldalához: Ezek a telepek.

A kolóniák, amelyeknek szénporos házaiban élnek a fekete emberek, a fekete gyermekek, fekete asszonyok akiknek a lelke és a szíve örökös tűzben lángol a vadvirágos, levendulás, akácillatos kis falucskák után, ahonnan a mindennapi élet kenyérkereső gondjai hozták és hajtották el őket a fekete gyémántok ásói közé...

S sokszor megmarad álomnak, káracsnyi mesének sűrű tartó ábrándképnek a kis falu harangszavával, bájos templomával elevenéget lehelő szépségeivel a bányatelepek szénért harcoló vitézei között, akik a fegyverszünet idejéig, azaz nyugdíjba vonulásukig, ha meg nem valószínűsítették ifjú éveik terveit s nem mentek vissza a faluba s nem költöztek eddig az álmok és vágyak szent fészkeibe, ahonnan elindultak ott is pihennek meg, a fekete gyémántok földjében csöndes sírhantokban amelyek alatt, emberek élnek a mélyben, turják, vájják a földet, hogy embertársaiknak, melegeit, fényt, boldogságot, megelégedettséget varázsoljanak az életébe.

Ha messziről nézzük a fekete gyémántok birodalmának egyes állomásait a telepeket amelyek a szénent ontó aknák és tárnák mellett vannak, úgy szemlélődésünkben; a csillék dühöregve gördülő zörcse koncentrálja figyelmünket a szénent röpítő gőzmozdonyok és villanyosok felé...

Viszik a jó szénent a rakodókra, ahonnan az ország minden részébe jut belőlük néhány ezer méterháza.

Szemeink azonban a bányák közelében keletkezett halmokat, dombokat sokszor hegyekké magasodottan tornyosult növénytelen, sivár salakszerű, palás agyagos sötét alakulatokat lát a telepek közelében. Ezek a bányából kikerült rossz szénből keletkeztek, persze igen gyakran jó szén is keveredik közéjük s azért a kevés jó szénért, fekete legurult a hegyoldalán, ez a fekete szürke hegy is megkapta a maga mindennapi napszámóit.

A közeli falvak népe, az utcák ismeretleni, szegény asszonyok, rokkant öregek, serdülő suhancok és hébe-hóba gyerekek, kiknek másutt nem jutott ki a mindennapi kenyér, akiknek elpirulna az az arcuk, ha alamizsnáért kellene kinyújtaniok a kezüket, reggeltől estig kapargálják a fekete hegy oldalán a fekete gyémántot. Válogatják rongyos, foltos zsákjaikba a jó szénent, hogy legyen legalább fekete kenyérre.

Érdekes alakjai ezek a bányák vidékének.

Reggelenként a hegy tövében zsákjaikkal ismerősen bologatnak egymásnak, az asszonyok tereferél néhány percig, de aztán sietve szélednek szét, hogy a salak közül kikaparják a kenyeret.

Napjában háromszor-négyyszer meg kell álleniök zsákjaikat. Élőnek kell.

Az a mindennapi kenyér amely az Isten áldotta kalász róna ajándéka, az ő asztalukra is eljut, de amíg eljut, amíg kikaparják, füstös, kormos, poros lesz a kenyér, arc, s talán még a lelkük is.

S miatt a hegy felett szorgos munka folyik az alatt odalenn a hegy alatt

is a mélységekben szakadatlan küzdelem van.

A bánya tárnái, zeg-zugos folyosói, a szentermelő munkahelyek hálózzák be a föld rejtelmes sötétjét.

Ebbe az örökös éjszakába ereszkednek le mindennap a munkások.

Ide hajtja őket a falat kenyér, amit mindennap meg kell szerezni a munkaház asztalára.

Más embernek az Isten szabad ege alatt kell szaladni, járadni, izzadni, fejtől törni az életért, ők mindennap el kell tűnjenek a föld méhébe, keményen küzdeni a szénnek, a sötétséggel, gőzzel, vízzel, hideggel, meleggel, robbanó és ős halálos akkorkkal s este ismét napfényre jönni s akkor megvan a kenyér!

S amíg hazafelé ballagnak, mindenkinek az arcán valami gond van. Felhozták onnan alulról a kenyeret, de mintha valamit otthagytak volna.

Nem tudják nevének nevezni, hogy mit talán valamit az egészségből, erőből egy darabot az életkedvből, egy árnyalatot az arcszínéből, egy kacagást, egy mosolyt az életből...

Ez a kenyérért való örökös küzdelem őszinte kritikája... S míg ők a föld mélyében termelnek, a telepeken az egyszerű bányászok köpüiben, mi alatt a munka katonáit belep a szénpor, a töprengés kintő madarai röp-ködnek az életért való örökös aggodalom sötét szikráinak ijeszítő aggodalmának szomorú galambjai.

De szénpor, fáradtság, harcok a föld

(Vezércikk folytatása.)

hatjuk, nyolctized részben állami feladatokat lát el és most, amikor e feladat ellátásáért a kellő ellenértéket az állam meg akarja adni, kórusban hangzik fel a régi mondas: „Timeo Danaos et dona ferentes.” A tévedés az, hogy az államhatalom itt nem ajándékot ad, hanem az u. n. normál költségvetésben megállapított pénzösszeget adja azoknak a feladatoknak az ellátásáért, amelyeket különben az állami igazgatásnak kellene végeznie.

Jellemző, hogy a szakértekezleten vérbeli önkormányzati férfiak, akiknél a vármegyei szolgálat gyakorlata és jogászai képességgel is párosul, a javaslatban nem láttak semmi olyant, ami az autonómia sérelmének lenne nevezhető. De különben is, az általános fejlődés irányával szembehelyezkedni alig lehet. A közszabadságok klasszikus hazájában, Angliában hasonló a helyzet. Az önkormányzati testületek, saját anyagi erejükből, ott se voltak képesek a mai kor megszorított igazgatási teendőit ellátni s ezért az állam ott is anyagi segítséget adott nekik. Mi sem természetesebb, mint az, hogy anyagi támogatás esetében, az államhatalomnak polgáraival szemben való lelkiismereti kötelessége, hogy az anyagi támogatás felhasználását és hovatartását a legszigorúbban ellenőrizze. Ez ellen az önkormányzat védelmének jelszava alatt sem lehet, jóhiszeműen, kifogást emelni. Sőt tovább megyek: az igazi önkormányzat csak a javaslat által teremtett új alapon fog igazán kifejlődhetni. A javaslat szerint élesen el lesz határolva az önkormányzati testületeknek normál költségvetése az autonóm költségvetéstől. Ma a község jövedelmét állami feladatok teljesítésére használják fel s alig marad fedezet a községek legelemibb saját szükségleteinek kielégítésére. Ezekre a községi szükségletekre a jövőben több pénz jut és a község lakossága szívesebben fogja oda adni

filléreit olyan célokra, amelyek az ő helyi érdekeit szolgálják.

Harmadik érdekes tünet a javaslat megvitatásánál az volt, hogy igen sok felszólaló nem azt kifogásolta, ami a javaslatban benne van, hanem azt, ami nincsen benne. Hiányzik szerintük, a javaslatból az óriási anyagi megterhelést jelentő közmunkavállalás kérdésének a megoldása, a borfogyasztási adó rendezése és az iskolai terhek problémája. A felszólalók elismerték, hogy egy belügyi közigazgatási természetű javaslatban e kérdések alig rendezhetők. A javaslat értékéből ez mindenesetre keveset vonhat le. A belügyi igazgatás a maga részéről elment addig, ameddig elmehetett. A szakértekezlet egyik felszólalója, aki annakidején magas közjogi állást töltött be, helyesen hangoztatta,

ket az eszméket sürgessük. Ez a hely nem lehet a társadalmi széthúzásnak sötét kamrája, mert akkor ebből nem nyúrnak igazi életképeket Salgótarján arcúlatáról. Ez a hely nem lehet a hazátlanság szomorú tanyája, mert akkor a tárljárás szomorú patkányomai verődnek ki újra szegény hazánk testén. A mai világ szociális forgatagában eleven erővel tör föl színe az igazság, hogy sem a munkásnak, sem az iparosnak, de általában az egész kultúrtársadalomnak azt legjobban a hazátlanság sötét büne. A történelem példa rá, hogy abból a zászlóból, melyre a hazátlanság jelszava van fölírva, sohasem fakadt sem jólét, sem áldás, sem dicsőség, hanem szegény, gyalázat, bu, baj, nyomor és bánat.

És nem lehet ez a hely a hitelenségnek temploma sem. Ennek a templomnak nincsenek tornyai sehohlyan világon és nem is emelik magasabb, ideális légkörbe az életet. Ide a salgótarjáni tornyok csúcán diszlo jelvényeknek kell besugározniok. Ragyogjon itt a kereszt, a csillag és legyen elevenné a kakas. A mai nehéz időkben nagy gondolkodók utjain járunk, ha emelkedtebb ivelésekkel köljük át az életnek hegyeit és völgyeit. Égjen itt a kereszt, gyuladjon ki a csillag s azután megszólal a kakas is. S ekkor valóban rándul a hajnal, mint a felkelő napnak életre keltő hirnöke. S ha pedig feltűnik a nap, aranyos sugarai föl csokolják az alvó életet, melyben a mindennapi életnek létfontartó munkája folyik.

Isten nevében. E kövekből tehát eszméknek, áldásos szellemnek kell ki

szükség arra nézve, mi legyen az összes közterheknek az a mérése, amelynél többet egy állam polgárától sem lehetne megkívánni.

Ha már ilyen kormányzati intézkedés nem született meg, örömmel kell üdvözölni minden olyan kísérletet, amely az adóterhek további növelése helyett a meglévő keretek között igyekszik az önkormányzati testületek háztartása terén igazságosabb tehermegosztást teremteni. Nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy az egyenlő közteherviselés elvét a javaslatban lefektetett elgondolás a valósághoz közelebb viszi s ezzel egész országunk népességének és főképen a legrosszabb viszonyok között élő falusi lakosságnak sorsát és anyagi helyzetét könnyebbé fogja tenni.

Sugároznia. A virágnak azt az illatot kell lehelnie, mit a lélek rendelt bele. Ennek a háznak is szép, nemes, társadalom fenntartó eszniek illatát kell bele lehelni az életbe. Ha ezt nem teszi, össze fog omlani. Ha meg teszi, eléri célját és nem épült föl hiába. Ezt adja az Isten, ehhez kérem az ő szent áldását!

Szabó Dezső, református lelkész János evangéliumából vett idézetekkel indulva ki tartott hatalmas felépítésű egyházi beszédet, utalt az új hajlék nagy horderejére célt az a régőhajtott időre, amidőn a salgótarjáni iparosság munkaeszközei majd puskává és fegyverré változnak. Ugyanolyan gyönyörű imával nyitotta meg megáldó szentbeszédjét dr. Csengődy Lajos evang. lelkész is s Illés három hajlékából kiinduló hasonlattal vezette le az új ipartestület jelentőségét nem feledkezve meg a trianoni délután tíz éves évfordulójáról. Schlesinger Dániel izraelita lelkész áldotta meg utóljára az új székházat szép beszéd keretében:

Ilj. Timaróczy Sándor ipartestületi elnök megnyitotta a diszközgyűlést. Üdvözölte a megjelent magas vendégeket és az iparosság országos kiküldöttjeit. Felhívta Zdravics Béla alelnököt, hogy ismertesse a diszközgyűlés tárgyát.

Zdravics Béla alelnök a következőkben ismertette ezt.

Tisztelt Diszközgyűlés!

Mélytisztelettel Hölgyeim és Uraim!

Salgótarján város kisiparossága, látva az ország kulturális fejlődését és haladását, jelentőségéhez képest szükségesnek

látta, hogy kulturális téren a haladásban maga is résztvegyen, elhatározta, hogy meglévő székház-otthonát, a haladásnak megfelelően kibővíti. Azonban ez az évek előtt hozott határozat úgy látszott, hogy csak határozat marad, amennyiben a mostoha és nehéz gazdasági viszonyok, amelyek a kisiparosságot leginkább sújtják, arra engedtek következtetni, hogy a salgótarjáni kisiparosság ezen határozatát saját erejéből megvalósítani sohasem fogja tudni. Én magam is aki az ipartestület kebelében szívvel-lélekkel ezen munkának létrehozása érdekében dolgoztam, bevallom, hogy reményeim sokszor ingadozók voltak és nem hittem, hogy a kisiparosságnak ez az óhaja valaha is valóra fog válni. — Azonban a Mindenható megadta nekünk azt a Férlit, aki a salgótarjáni kisiparosságnak ezen óhaját és kérését a legnagyobb szeretettel magáévá tette és befolyásával kieszközölte, hogy ez az óhaj megvalósuljon. Ezért a szeretetteljes pár, fogásáért a salgótarjáni kisiparosság nevében hálás köszönetemet fejezem ki a mi szeretett képviselőnk dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár úrnak. A salgótarjáni kisiparosság nevében köszönetet mondok a M. Kir. Kereskedelemügyi Minisztériumnak, aki 10.000 pengős és a M. Kir. Népjelölti és Munkaügyi Minisztériumnak, aki 8000 pengős adományával tette lehetővé, hogy a salgótarjáni iparosoknak ezen székháza megépülhessen. — Tisztelt diszközgyűlés! Hála kell meg, hogy megemlékeztem a mi szeretett polgármesterünkről, aki ezen munkának a létrehozása érdekében fejlethetetlen érdemeket szerzett, mert az ő jóakarata tudható be az is, hogy Salgótarján város közönsége, — husz éven keresztül, — évi 3000 pengős segéllyel járul hozzá az ipartestületi székház építéséhez. Meg kell, hogy emlékezzem dr. Figus Béla úrról, városunk főjegyzőjéről, ami szeretett iparbiztosunkról, aki minket ezen törekvésünkben, fáradságot nem kímélve, a legnagyobb jóakarattal támogatott és ezen támogatásért az iparosság köszönetét fejezem ki Szentpétery János városi főmérnök úrnak, aki ezen építkezést teljes tudásával és hozzáértéssel, mint ellenőrző főmérnök vezette. Meg kell, hogy emlékezzem még a székház építését végző vállalkozókról, akik átértve azt, hogy a salgótarjáni kisiparosságnak építenek otthont, mindig a legnagyobb megértéssel igyekeztek tudásuk legjavát nyújtani, hogy ezen székház az ő dicsőségüket is hirdesse, ezért én nekik az ipartestület nevében hálás köszönetemet fejezem ki az iparostársaimnak és támogatóinknak, akik ezen székház építéséhez több éven keresztül, a székházépítés javára rendezett mulatságok alkalmával, vagy más módon, kisebb-nagyobb összeggel hozzájárultak. Kötelességemnek tartom még külön megemlékezni a Salgótarjáni Gépgyár és Vas-

alatt, betegségek mind-mind felejtődnek a bányász udvarokon sikongó apró emberpalánták láttára akiknek emberségesebb jövőjeért sem riadnak vissza.

Ezeknek a nevelésére és tanítására szívesen költenek.

Ezt a munkát a telepeken az iskolák végzik. Ezek azok kohók, ahol a bányász szívüket szeretettel teljítik meg, ahol a parányi embercsemeték lelkét széppé, nemessé gazdaggá, izmosítják...

A legszebb és legnagyobb a legmegkapóbb és leggyönyörűbb épülete ez a telepek, nagyszerű berendezéssel, glóriás fényvel, pompás szemléltető eszközökkel, képgalériákkal s a legtöbb helyen lelkes szívű, melegen érző, Krisztusi szeretettel áthatott gondolkodású, a bányászcsesmeték iránt odaadó és, önlelázdozó tanítókkal és ovónokkal, akiknek a tantermel, lélekemhelyei igazi templomok, ahonnan a gyermekek nemcsak tudást, hanem finomságot, udvariasságot is visznek ki az életbe...

A Salgótarjáni közszénbánya Részvénnytársulat Nógrádi bányaműveinek szentterületein keletkezett telepek iskoláinak a társulat igazgatósága s tanügyi Referenszintje a legnagyobb körültekintéssel válogatja össze a tanügyi Status személyzetét s pazar bőkezűséggel karolja fel a tanügyi mellett a pueri kulturát...

Támogatja az árvákat, az elhagyottakat, az özvegyeket, a rokkantakat, a munkaképteleneket a egészségügyi intézményekben szótlanul, csendesen, tapintatással igazi vöröskeresztes munkát végez.

(Erről azonban talán más alkalommal emlékeznék meg, ha óhajlják és kívánják.)

Most talán inkább arról mesélek és beszélek, hogy a föld alatt, a tompán csillgő szentómb óriások között, hogy folyik a munka, hogyan jut a felszínre a fekete gyémánt, amit könnyű mozdulatokkal dobunk a hamvadó parázsra az égő zsarátnokra...

Leszállás a mélybe. A közszénbánya bejáratánál vagyunk, Albertaknán... Ahog a Salgótarjáni Közszénbánya gyűrűbe illő fekete gyémántjait fejtik ide s tova Három és fél évtized óta. Az akna kúrtója élesen bug bele a derengő szürkületbe. Ez az ébrenszó, mely gyülekezésre hívja a telepek házaiban alvó bányászokat s a közeli falvak bányászait és vájárjait...

Kora reggel van. Egymásután jönnek szakadatlanul fénylő Carbid lámpákkal a hallgatag csendes emberek a bányászok a fekete világ, fekete katonái fekete pionérjai...

A „ferozolóban” az elosztó kamrában gyülekeznek össze. Fel-fel csendül a bányász köszöntés.

Jó szerencsétl Fogadjuk egymásnak Jó szerencsétl

S a ferozolóban a falon ragyogó Szent Borbálának koromfekete képe... mintha mosolyogna mintha belekacagna a lelkükbe... Jó szerencsétl Jó szerencsétl nektek, kik a föld gyomrában csak az elemek zúgását, szivetek dohogását fogjátok hallani...

Képe alatt kigyulladt a kultura

villanygyertyája... Megérkezett az altiszt, aki névsort olvas s megmondja kinek-kinek csapatja szerint a munkahelyét.

Ez a rendelés! Azután az aknász meg a főaknász vezetése mellett imádkoznak. Ahitattal ismétlik a fölolvadó s előimádkozó altiszt után az imádságot. Csend van! Mintha templomban lennének. Csak sóhajok hallatszanak. Carbid lámpák sercegnek Majd lélekben megerősödve jó reménnyel mennek a mély bányába alá.

A gépházban dübörögnek a kerekék. A bányász kolomp megszólal s a föld mélyéből előtűnik a felvonógép viztől csepegő, nyikorgó kosara... melybe egymásután szállnak be s mennek le, messze mélységekbe Niagara vizesékek között a bánya kincsejért... a fekete gyémántokért...

Egyik csoport jön ki, a másik megy be szünet nélkül... mint valami peripetuum mobile örökké váltják egymást, hogy folytassák a küzdelmet a szénért...

Lenn a szén birodalmában. Megérkezett Krupár Géza bányafőmérnök és üzemvezető, akinek a szíveségéből, mint a telep tanítója megtekinthettem azt a csodás világot ott lenn az irdatlan mélységekben.

Önkéntelenül is szorongó érzés fogott el, amikor elindult a felvonógép lefelé...

Ekkor értettem meg igazán, mily jellemző ez a köszönés: Jó szerencsétl Bizony 300—400 méternyi mély-

ségben a folyton ólálkodó bányarém torokában, nagyon is kell a jó szerencse.

S míg titokban régen felejtett imámra gondoltam, a főmérnök szavai ütök meg kábult agyamat.

Itt vagyunk! Sőtét alagszerű folyosó... Néhány halkszavu ember kíván Jó szerencsétl! Megnézzük a gépházakat, bepillantunk az istállóba, ahol a bányalovak ropogtatják a finom zabot s elindulunk vízben, tócsában, pocsolóban, zúgó patakokban a munkahelyekre, a numerákra...

A bányában a munkás igen ritkán dolgozik egyedül, hanem 2—3 avagy a szükséghez képest, nagyobb csoportokban.

Lenn a mélyben, a bánya több részre oszlik. Ezek a tárnák. Ez a bánya főbejáratát képezi. Ebből ágaznak szét a mellék tárnák vagy vajatok, vajatok. A vajatok menete a szén menetétől függ.

Hogyan dolgoznak a föld mélyében? Tekintsük meg a bányásznak avagy műszaki nyelven vájárnak a munkáját.

Előttünk áll egy friss numera.

Az emberek félig ruhatlanul fekszenek vagy ülnek az új vajatban.

Előttük agyagos, palás rétegekben csillg a kultura legnagyobb kincse, az ékszerek és koronáknál is értékesebb gyémánt, a szén...

Igen mert lehet az arany foglalatban nemes drágakő lehet igazi, valódi ásványkirály, fénykő, tündöklő, gyémánt, de ezeknél is drágább, becsesebb, az emberi társadalom részére jelentőségesebb a szén, amely melegt, véd a tél

öntöde részvénytársaság Igazgatóságáról, aki székházunk részére 5 darab kályhát adományozott. Tisztelt Diszkozgyűlés! Amikor a salgótarjáni kisiparosok ennek az épületnek az alapkövét lerakták, az az intenció lebegett szemük előtt, hogy itt annak a nemes célnak az érdekében fogunk dolgozni, amely ma mindannyiunk legfőbb vágya: Nagymagyarország felépítése!

Általános figyelem és szeretetteljes lelkesedés között állott fel utána dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár szólásra s következőket mondotta:

— Milyen tisztelt Elnök Ur, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

— Istennek hivatott szolgálói, hivatott ajakkal mondtak áldást erre a házra, áldást azokra akiknek keze nyomán, munkássága révén létrejött, felépült, és azokra, akik ebben élnek, dolgoznak és a magyar közügy érdekében önzellenül cselekedni óhajtanak. Az ipartestület érdemes alelnöke köszöntettel fordult mindazokhoz, akiknek része volt ennek a munkának elvégzésében. Én ezt a köszöntet, amennyiben felém is fordul, elhárítom magamtól, mert nekem a legkisebb részem volt ebben, mert az én érdemem nem volt egyéb, mint Salgótarján iparosságának, városának és polgárságának vágyai megértése és részéről való támogatása. Én most itt, ennek a város és kerület egyik szerény polgára és képviselője köszöntettel azokhoz fordulok, akik a köszöntet elsősorban érdemlik meg. Köszöntettel fordulok az egész magyar társadalom nevében a salgótarjáni ipartestület vezetőségéhez, annak érdemes elnökéhez és alelnökéhez és munkás társadalmához, akik a maguk kitartásával, munkásságával, iparostársaik iránt érzett szeretettel, maguk kötelességének példamutatásával megvalósították, hogy az iparosságnak egy régi óhaja teljesült.

— Amidőn Önök Salgótarján iparosságának új otthont építettek, akkor példát mutattak arra, hogy ebben a szerencsétlen, szomorú országban, ahol most bánat és könny van, még ebben az országban is lehet teremteni, ha valakiben alkotó erő, ambíció van. Ebben az országban akkor lehet arról szó, hogy az imént elhangzott szép szavaknak komoly jövője legyen.

— Csak az erő virulhat és az alkotóerő juthat érvényre. Az iparos társadalom és vezetőinek megmozdulásában ez az alkotóerőt látom megnyilvánulni, a bizalmat egy jobb magyar jövő iránt.

— Amikor ezek közé, ez új falak közé

zordságától, világít, amikor átalakul a villamos centrális óriási kohóban fényre és árammá, amellyel az éjszakák sötétjét oszlatjuk el, amellyel az orvosok gyógyítanak, amelynek erejétől gépek működnek s amely nélkül meglenni szinte képtelenek lennénk.

Szük oduserű piciny kis hely.

Oszlopokkal, bányafalakkal alátámasztva, hogy a felette lévő óriási föld és közet mennyiség le ne szakadjék. Ezek alatt serénykednek a bányászok.

Meleg sósveríték gyöngyözik ki a testükből.

Szerszámjaira támaszkodva pihennek olykor-olykor, hogy újra, meg újra hozzáfogjanak a termeléshez. Lapátok, csákányok, fejszék, szekercék, hatalmas kőzetlőrök hevernek körülöttük.

Fontos eszközök ezek... Segítségükkel jut a vajútóig húzó vasúton gördülő csillékbe a szén, amelyet egy-egy csille-sorral lovak vontatnak tovább, hogy felszínre hozzák a felvonógépek szállítsák tovább az iparvasutakon a szén-osztályozó rakodóig, ahol belebuktatják az államvasutak óriási csillékbe, hatalmas waggonjaiba s eljuttassák oda, ahol kell, ahol szükséges...

A munka szakadatlanul folyik.

Belefullanak a szénbe. Mikor megfelelő üreget tágitottak, akkor dinamitot raknak belé. A dinamit hosszú száraz zsinórban végződik. Jön a robbanás...

A munkahelyekről mindenki emle nélkül. Tisztes látványban menhelyet keressnek elrejtőznek, elbújnak a föld mélyének egyszerű tüzeire, pattantyusai. Mikor már mindenki biztonságban van következik a föld alatti ágyúzás, a dinamit patronok meggyújtása, majd néhány perc múlva a robbanás, az explozió, a detonáció...

bejöttem, nem tudom elfeledni azt az emléket, melyet Salgótarján régi iparos otthona hajlékából magammal hoztam és én úgy érzem, hogy ma, akkor amikor itt új munkájuknak új gyümölcsét, új építményét, új alkotását ünnepeljük, hála látnok volnánk, ha innen nem fordulna tekintetünk az egyszerű szerény hajlék felé, amely hajlék évtizedeken át nyújtott meglegedést az iparosságnak.

— Álljunk meg egy tekintettel az ipartestület már részben elhunyt, részben közöttünk élő régi vezetői előtt és mondjunk köszönetet azért, hogy a salgótarjáni iparosságot ilyen szellemben nevelték.

— Az Istenhez azzal a kérrrel fordulok, hogy ebben az új otthonban adja meg nekünk, adja meg az iparos társadalomnak azt a boldog meglegedést, amelyet a régi birt.

Utána a következők üdvözölték még az új székház alkalmából az ipartestületet.

Dr. Soldos Béla főispán Nógrád és Hont vármegyék közönségének nevében, kívánva, hogy székhelye legyen a hazatitasságnak és vallásosságnak e hajlék. Dr. Kerékgyártó György kereskedelmi osztálytanácsos a kereskedelmi miniszter megbízásából, dr. Fűrter Kálmán polgármester az iparosságot és annak csatlótagjait éllette, Papp József az ipt. orsz. elnöksége nevében, vitéz Berthy József őrnagy a helyőrség tisztikara nevében, Róth Flóris főtanácsos a salgótarjáni vállalatok nevében, özv. Zemplény Árpádné a Mansz nevében, Kis Lajosné a Szent Erzsébet nőegylet nevében, Füredi Lajos az Iposz tisztviselői nevében, Ring Gyula a hatvani iparos körzet nevében, Herczog Ede az OMKE nevében, Kruntorád Imre a városi kaszinó nevében, Demeter Bertalan a Róm. Kath. Olvasókör nevében, Kraft Aladár a Lövészegylet nevében, Szántay István a TESz elnöke a többi meg nem jelelt társadalmi egyesület nevében, Papp József építőmester az építő iparosok és vállalkozók nevében.

Az elnök köszönetet mondott az üdvözlésekért és a diszkozgyűlést bezárta.

A bányaiparos dalárda ajkán felhangzott a Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország, majd a Hymusz és ezzel az emlékeztető diszkozgyűlés véget ért.

A diszkozgyűlést bankett követte, amelyen az első felköszöntőt dr. Varga Kálmán ipartestületi ügyész mondotta a Kórmányzóra, majd új. Timaróczy Sándor elnök Sztranyavszky Sándor államtitkára, mint új képviselőnkre üritette poharát, amely köszöntőre a következőképp válaszolt képviselőnk:

— Az ipartestület érdemes elnökének, kedves szellemes meleg szavai érintették az én amugy is salgótarjániak iránt mindig melegen érző lelkemet és ebben, hogy a salgótarjáni ipartestület új székházának avatásán veszek részt, visszazsál az emlékezésem a multba arra a régi kicsi ipartestület székházára és látom magam előtt azt az épületet, amelyben először pattant ki egy gondolat. A salgótarjáni ipartestület otthona volt, otthona annak a gondolatnak, hogy Salgótarján és vidékének képviselője én legyek. Salgótarján iparossága a magyar iparosság által megszokott kitarással, eréllyel és lelkesedéssel követte a maga elé kitűzött feladatát és engemet igazán örökre hátra lekötelező módon eredménnyel, eréllyel, kitarással és lelkesedéssel vitte diadalra azt a zászlót, amelyen az éni igénytelen nevem volt felírva. Salgótarján iparosságának annakidején lelkes helytállása soha nem muló emléket jelentett a számomra, mert azt a helytállást én annál inkább fokozottabb mértékben becsülöm és értékelem, mert gyermekkorom óta tapasztaltam, hogy ez a magyar kis iparostársadalom, olyan független gondolatokkal rendelkezik, hogy az elmúlt idők közepette is mindenkor megtudta őrizni függetlenség érzetét.

— A salgótarjáni választó kerületről én tehát, amikor megkérdeztek engem, hogy a salgótarjáni választókerülethez én miért ragaszkodom, mert ragaszkodom! és soha egy pillanatig nem merült fel bennem az a kétség, hogy vajon itt maradjak-e vagy sem, mások vetették fel bennem ezt a kérdést, amely a lelkemben viszhangra sosem talált, feleletet adtam, hogy Salgótarjánban egy érdekes tapasztalatra jutottam, amely tapasztalat nem csak érdekes de értékes is. Salgótarjánban sok a szegényember, annak vidékein

sok az elhagyott. Vannak vidékek és vannak városok, ahol kevesebb a szegény, az elhagyott. Azt gondolná az ember, hogy az emberi nemes-tulajdonok azokban a városokban, házakban találnak melegebb otthonra, amelyeknek gazdái az anyagi jólét magasabb fokán élnek, és itt e nemes gondolatokból több van, mert a könny, gond, nyomorúságból kevesebbet talál. Salgótarján megmutatta azt, hogy az emberi nemes tulajdonoknak egy olyan mértéke van Salgótarján nyomorgó munkásságának, nyomorgó közönségének lelkében, hogy ezeket az emberi nemes tulajdonokat én ahol talán az intelligencia magasabb fokán áll, ahol a jólét nagyobb, a nyomor, a könny kevesebb, ott sem találhattam volna fel. Én azt lartom, hogy az emberi nemes érzés egyik legszebbike a hála, a hála érzetnek azaz érzése, amely Salgótarjánban van jelen.

— És én Salgótarján, polgári és munkás társadalmánál olyan hálaérzetet tapasztaltam, amely a lelkemet jóleső örömmel tölti el. Tehát nem a vagyon és a jólét levékeszségain tul jutnak az emberi nemes tulajdonok kifejezésre, az emberi nemes tulajdonokat az Ur Isten az egyszerű embernek adta.

— Salgótarján, példája azt mutatja, mennél kevesebb az anyagi javakból, a jólétebből ott annál több az emberi nemes tulajdon. És én meghatottan mondtam annak a barátomnak, aki kérdezte, hogy én Salgótarjánhoz miért ragaszkodom, hogy én azért ragaszkodom Salgótarjánhoz, mert Salgótarján mindig hü volt hozzám. Salgótarjánnak én hálas vagyok azért, mert megtanított az előbb elmondott tapasztalatra és nem tudom, hogy kettőnk közül melyik az, amelyik nagyobb hálaa kötelezett Salgótarján-e, akiért én nem a magam akaratából, hanem a jó Isten segédelmével amit tudtam megtettem, vagy pedig én, akinél az emberi szíveknek a szeretete mindenkor viszhangra talál.

— Salgótarján iránt érzett szeretetem viszonzása hála, igaz szeretettel. És kedves barátaim, akkor amikor ebben a szép és politikától mentesnek induló ünnepélyből mégis az elnök ur elhatározásából kicsendül a politika szava, úgy érzem nem követtem el inkorrekttséget, ha ezeket a hurokat is érintettem, tulajdonképpen nem tettem egyebet, mint tovább muzsikáltam azon a hangszerezen amelyet a nagyrabecsült elnök ur adott a kezembe. Amikor négy és fél év előtt az ipartestület székházából indult ki az első lépés az én képviselőjelöltségem megválasztásának első lépése, akkor a szerény hajlékból lelkes tábor tette meg az első lépést, ma egy új köntösbe öltözött ipartestület székházából pattant ki újból az első gondolat, hogy a salgótarjáni mandátumot az én kezemre bízzák újból. (Sokáig tartó éljenzés.)

— És ha az új szép köntösnek a küszöbén állva az első lépések meglepő lennek az lesz az eredménye, amely a régi ipartestület székházából az első lépés nyomán keletkezett, akkor az eredmény nem lesz kétségtelen s akkor én Salgótarján közönségének hálaa lesz lekötelezve nem azért, mert képviselő mandátumot juttatott nekem, mert képviselő mandátumot másol is tudtam volna szerezni, hanem azért mert, hogy ilyen nehéz kerületben, mint Salgótarján, ahol a társadalomnak legkülönbözőbb rétegei élnek, a súlyos gazdasági viszonyok közepette, hogy ebben a választó kerületben nem tudott elhinteni senkisémmel olyan meglepet, amely képviselő és választók közé bele tudta volna vinni a bizalmat és a kételyt elűzni. Előtte olyanok voltak, akik nem tudtak lélekben összefogni az ő választóikkal, akik értékben talán nálam sokkal többet értek, nem tudtak összemelegedni azoknak lelkével, akiknek lelkével ő annakidején öt év előtt bizalommal voltak. Hogy Salgótarján lelke az én lelkemmel összeforrt, ezt én mindennél többre értékelem és talán a véletlen szerencse, de talán a jó Isten akaratából a sors idhozott, ahol Salgótarján munkásságának lelke épol melegen, oly önzellenül tud érezni, mint amilyen tiszta érzés vezetett engem Salgótarjánhoz. Úgy érzem, ha Salgótarjánba valaki olyan jött volna, aki arra használta volna fel, hogy lépcső legyen Salgótarján a magába és a saját érdekeit helyezte volna előtérbe, akkor Salgótarján nem 4/5 évig, de egy félszázadeig sem tudott volna kitarítani mellette.

— Salgótarján iparosságát továbbra is velem együtt élni, látni akarom; látni akarom pedig azért, mert ebből nem reám, nem annyira reám, mint inkább a közre és szerencsétlen hazánkra fakad áldás, mert Magyarországon, kedves barátaim összefogásról, összelatársról szólnokolni sokan tudnak, ellenben cselekedni igen kevesen. És Starján példát mutatott arra, hogy tud cselekedni az összefogás tekintetében és egyik társadalmi osztály a másik javára tud áldozatokat hozni.

— Abban a megbecsülésben, melyből talán értékeken felül jutott osztályrészül nekem, én most itt nem formáságból, mert újból képviselőjelölt vagyok, hanem meggyőződésből üritem poharamat a starjáni iparos munkás társadalomra.

Szünni nem akaró ovációt váltott ki a folytonos tetszésnyilvánítástól megszokott lélekbeármólkó beszéd, amely már szinte előfutárja volt a délutáni mandátum felajánlási jelenetnek.

Felszólalt még Dr. Figus Béla iparbiztos a kereskedelmi miniszter képviselőjére, aki viszont az ipartestület élte, Zdravics Béla alelnök Dr. Soldos Béla főispánra, aki válaszában meleg mondatokban értékelte a magyar iparos munkáját. Panyi Antal Dr. Förster Kálmánra, Dr. Förster Kálmán polgármester az ipartestület elnökségére, Takács Ferenc az iparosok központi kiküldöttjeire Papp István az iparosságra, Patay Lajos a nemzeti hadseregére, vitéz Berthy Béla őrnagy Trianon pusztulására, Paál Dezső a helybeli nagyvállalatokra, Szenthe László Sztranyavszky Sándorra, Molnár József az építőkre, Balla Mihály pedig a salgótarjáni iparos munkásságra.

A bankett alatt a bányatársulati zenekar Gábel bácsi dirigálása mellett szébbnél-szebb darabokat adott elő.

Körzeti iparosgyűlés.

Az ipartestületi székházban délután 3 órakor kezdődött a hatvani iparoskörzet körzeti ülése, amelyen az államtitkár és a kereskedelmi miniszter kiküldöttje is részt vett.

A hatvani körzeti ipartestületi gyűlést Ring Gyula körzeti elnök nyitotta meg. Ez az első eset amidőn nem a központban, hanem Salgótarjánban tartják gyűlést. Végtelen nagy szeretettel és lelkesedéssel láttunk itt az iparosok megbecsülésében. Ha ez a gondolkodás és mentalitás csak 5%-ban volna meg, rövid időn belül megváltoztatná az iparosság gondolkodását lélekben kell megtalálni az utat. Ha megcsontított határunk mentén mindegyik éreznék' azt a simogató kezét, sokszor méltatlan kifakadások maradnának el. Jó volna ha így látogatnák és meghallgatnák a becsületes őszinteséggel feltárt panaszokat. Kéri hogy hallgassák meg a röviden előadandó panaszokat a a belügyi államtitkár és a ker. miniszter ur képviselője. Utánna Papp J. közp. elnök szólt fel. Jelenti, hogy csonka-magyarország 24 körzetre van felosztva, amelyből 19 működik. Elmennek ide-oda vándorgyűlésekre. Ilyen ez a mai is, amelyen 14 pontba sorolja fel panaszait, illetve programjait.

Zdravics alelnök szólt fel, kifogásolja, hogy nem biztosítottak eléggé parlamenti képviseletet a kisiparosság részére. — Iparos kölcsön könnyebb igénybe vételét sürgeti. Füredi Lajos békés szavai utána Sztranyavszky Sándor államtitkár szólt fel.

— Elnézést kérek hogy igénybe veszem idejüket, de kötelességem mert reflektálnom kell nemcsak egyénileg, de mint a kormány egyik szerény tagjának is. Országos elnök ur által előadott kívánások részben valóra váltak, illetve biztosnak tekinthetők. A kormány nemcsak óhajok, de cselekedetek formájába is nyilvánítja jó szándékát az iparosság iránt. Mint a kormány egyik tagja ígérte meggyőződéssel, hogy a kormány kötelességének fogja tartani, tanusítani azt a megértést, amit megérdemel az iparosság. A kormánynak az iparosságot erősíteni, az ország egyetemes érdekében áll. Ez állam iránti kötelesség. Ereje az államra nézve is ez, gyöngítés az állam gyöngülése is. Az iparosság megértő magatartása jövőben is záloga lesz a jövő megértésnek. Parlamenti képviseletének kérdését a legmesszebbmenő jóakarattal méltányoljuk. Az ellenkező fel fogásokkal is összhangba kell évi hozni, de örülünk, ha kisiparosságot képviselőkhöz juttathatjuk. Monoron, Szegeden biztosíthatja a többséget. Az iparosság számban gyenge,

de lelkesedés erejével pótolni kell a számot.

Ugy mint én sokan vagyunk, hogy a kisiparosság érdekei iránt érzékkel bírnunk. A célok, törekvések elérésében mellé állunk. De az én példám, ez összhang, amely köztem és kisiparosság között megvan kevés helyen van meg. Még egy született kisiparos sem tudná jobban képviselni érdekeit, mint én. Ebben a kissébb érdem az enyém, nagyobb a salgótarjáni iparosság.

Kisipari hitel nemcsak nálunk nehéz Hitel krízis van. Ennek megoldása egész Európára kiterjed. Kisipari hitelek csak részletre eszközölhetők. A kormány elfogadni a legszélsőbb határig; nemcsak én, de a kormány minden tagja átvan hatva, az akarástól, mindent megtesz, hogy a kisiparosság erkölcsi és anyagi intaktságát megőrizze! —

Ezután az elnök a gyűlést bezárta. Államtitkár elismerését fejezte ki az építő vállalkozóknak, hogy olcsón és ily szépen építették fel a székházat.

Képviselőjelölés a városháza udvarán.

Az ipartestületi székházavató ünnepi aktusa, társas ebédje és az Iposz. elnöke által levezetett iparos gyűlés után a lelkes hangulat annyira fokozódott, hogy a polgárság és munkásság jelenlévő számai spontán elhatározásból a városháza udvarára vonultak, ahová meghívták dr. Sztranyavszky államtitkár is, akit ott Róth Flóris bányauági főtanácsos felkért, hogy mivel az új képviselőválasztást közeledni érzik, városunk és vidékének képviselői jelölésétől újabb elfogadni sziveskedjék. A lelkes éljenzéssel fogadott felkérésre dr. Sztranyavszky Sándor az alábbi kedves és tartalmas meleg szavakkal válaszolt:

Itt, arról volt szó, hogy 10 év alatt mennyit változott a város; eredményében nem volt üres sem Salgótarjánra, sem környékére. Én Salgótarján ügyeivel kötelességszerűen dolgozom és ez a 10 esztendő az én lelkemben is maradandó nyomokat hagyott, azért, mert én itt meg erősödve látom magam abban a hitemben, amelyet mindig vallottam, hogy a férfias, nyílt, őszinte becsületes nyíltság mindig diadalra jut.

De a salgótarjáni eredmény még mást is mutat, hogy az egyszerűbb lelkek legfogékonyabbak azon érzések iránt, amiről azt hisszük, hogy szunnyadnak. Én úgy érzem, mintha a multban belelétek volna a várost az aszürke ködök, amelyek a gyárak kéményéből és bányák nehéz levegőjéből vonulnak erre a vidékre. De Salgótarján közönségének lelke nem engedte magát elzárni azzal a sötét réteggel a nap sugar elöl. És mi, én és ti, mindannyian, akik az én munkatársaim voltatok ezen tíz év alatt, egyetértve velem törekedtünk, hogy a nap sugar át-szűrődjön, ezen a szürke rétegen.

Amilyen mértékben megváltozott amint mondtam a város külső képe, úgy érzem, talán olyan ha nem nagyobb mértékben változott meg a város lakosságának, közönségének lelki világa. És ha a lelkek világának, felfogásának, athiszem meggyőződésnek derülni, amelyek ma a lelkekben élnek, magam is hozzájárulhattam úgy boldog vagyok és életem legnagyobb eredményének tekintem.

Hogy a szeretetet ne hasonló szeretettel viszonzám, ha ti felhívtok, hogy azt a 10 éves barátságot tartsam fenn, hogy én erre mást felelhetnék mint azt, hogy az én szándékomnak is megfelel és ha ti úgy határozatok, akkor én is úgy határozok.

Salgótarjánból mintha egy küldöttség jött volna hozzám azzal, hogy hajlandó vagyok e a ti kezetekből kezembe venni a zászlót és veletek menni. Én én előttek kijelentem, hogy kezembe veszem a zászlót és megyek veletek, ha kell küzdök is, ha a zászlót úgy tarthatom a kezemben, hogy azt Salgótarján egyhangúlag bizalommal helyezi vissza kezembe. Ha nem egyhangú lenne, akkor is helyt állok, mert nem abból a lából faragtak engem, hogy én kitérjek a küzdelmek elöl. Sőt, úgy érzem, hogy a rendeltetésem is az hogy küzdjek Salgótarján lakosságának jólétéért, boldogulásáért, mert különben puhább, melegbb lélekkel kerestem volna magamnak, mint Salgótarján és nem melegbb lélekkel raktam-e magamnak, mint azok, akik melegbb lélekkel kerestek, melyben később teremtek meg a tövisiek. Én megtanultam azt, hogy aki egy-

nesen jár az Isten nem hagyja el. Ti becsületek bennem a ti irántatok érzelt szeretetet, a fanatikus hitet az Isten iránt és a becsület iránt. Ez a fanatikus meggyőződés lesz a jövőben is az iránytű számomra.

A tomboló lelkesedéssel fogadott közvetlen beszéd után Kraft Aladár a frontharcosok nevében köszöntötte az államtitkár, felajánlva szolidáris szolgálataikat és szeretetüket dr. Sztranyavszky Sándornak, kérve őt, hogy a kerület jelölésétől újabb elfogadni kegyeskedjék. — Majd Percze József acélgári munkás juttatta kifejezésre a dolgozók háláját, hogy amikor az iparvállalatok szánálása csaknem az éhínségbe juttatta a város munkásait, küldött nagy segítséget meleg lelke e városnak, amelyik önmagát óhajtja megtisztelni azzal, hogy a képviselőjelöléstől újabb felajánlja.

A talpraesett beszédekre az államtitkár az alábbi szeretetteljes szavakkal válaszolt:

Mindenki aki ebben az országban él fronton él, áldozatos életet él: mindenkor kockára teszi azt amije van. Mindenkor ott csapódtak össze a villámok és mi élünk, élünk azért, mert a magyar ember méltó volt arra a sorsra, amelyet neki adott az Isten. Európa bástyájára a magyar embert állította és hiszem, hogy ebben a súlyos időben is erre méltónak fog bizonyulni a magyar.

Salgótarján munkásságának ez a kérése pedig egyenesen szívemhez szól, nagy elégtétel, mert a salgótarjáni munkásság körében, amikor először jöttem közejük, nagyon bizalmatlanul fogadtak. Azt hitték, hogy csak ígérek, de adni nem tudok, mert az előzőek nagyon sokat ígértek, de vajmi keveset adtak.

Nem csalódtak azok, akik biztak bennem, hogy nemcsak ígérek, hanem cselekedni is tudok. Ha továbbra is együtt lesznek velem, hiszem, hogy Isten segítségével a jövőben is eredményesen fogok eljárni. Segítségét kitől várjon mástól, mint attól akinek szíve van és bátorsága is ahhoz.

Rögös utonról sokan visszatérnek, rögös uton járm pedig úgy érzem kötelességem, a salgótarjáni munkásság érdekében. És hálás leszek az Istennek, ha innen túl is velem lesz.

A hosszú és zajos ünnepléssel fogadott szavak után Róth Flóris köszönő szavaival és a Himnusz hangjaival ért véget a minden előzetes megrendezés nélkül megtartott lelkes jelölő gyűlés.

Diadalut a kerület községekben.

F. hó 5-én Dr. Sztranyavszky Sándor államtitkár elindult, hogy a kerület néhány községekben beszámolót tartson. Kisérletében voltak: Dr. Saldos Béla főispán, Róth Flóris bányafőtanácsos, Veres Zoltán főszolgabíró, Dr. Somogyi Gyula titkár és Szántay István lapszerkesztő.

A gyönyörű tavaszi reggelen községre ugyanaz a kép tárult a szemlézők elé. Dacára a legerősebb munkaidőnek és a hétköznapi minden meglátogatott községekben ünnepi tömegek gyűltek egybe, akik kitörő lelkesedéssel és szeretetteljes várakozással vették körül a szeretett képviselőt.

Az első állomás Mátranovák volt, ahol Mátranovák és Homokterenyé községek képviselőtestülete ünnepi ülés keretében fogadta az államtitkár. Lévy Szó Katalin kisleányka csokrot adott át, a nemzeti viseletű menyecské sorfala között. Elsőnek Herczeg Ferenc homokterenyei kisgazda mondotta el alábbi üdvözlését.

Méltóságos Államtitkár Ur!

A homokterenyei körjegyzőség két községek képviselőtestülete és közönsége nevében üdvözlöm Méltóságodat, mint a salgótarjáni választókerület volt képviselője s ez időszerint képviselőjelöltjét.

Országunk megcsonkítása válságba sodorta az ország minden rangú és rendű állampolgárát, a nyomorúságot érzi a földműves és munkás egyaránt, de különösen érzi a kisbirtokos földműves és földmunkásság, mert csakely természet sem tudja értékesíteni s ha értékesítheti is, a termények árai oly alacsonyok, hogy számítását megtalálni nem tudhatja s valamennyire adóssággal teli, már csak vonszolja életét. Mi a segítséget csak az országgyűléstől várhatjuk s mert tudjuk, hogy Méltóságod is azok közé tartozik, kik minden erejükkel a nyomorúság meg-

szüntetésére szentelték életüket, engedje meg, hogy előlegezzük a legközelebbi választáshoz támogatásunkat. Adja Isten, hogy Méltóságod a Haza érdekében eddig is kifejtett munkásságát még sokáig gyakorolhassa, hogy Hazánk minden polgárának kalváriája rövidesen megszűnhessen. Hozta Isten közénk Méltóságodat, Isten tartsa s éltesse sokáig, hogy e munkát, mint az államhatalom egyik segítője közmegegyezésre elősegíthesse.

Gasparin János bányamunkás a következő beszédét tartotta:

Méltóságos Államtitkár Ur!

Szívem mélyéből üdvözlöm a bányamunkások nevében, mint a salgótarjáni kerület képviselőjét és egyúttal üdvözlöm Méltóságos Soldos Béla Nógrád vármegye főispánját. Örömről szolgál Méltóságodék e nagy megtiszteltető látogatása. Örömről szolgál, mert mi magyar bányamunkások úgy ismerjük Méltóságodat, mint a magyar bányamunkások támogatóját és azért is tisztelettel kérjük Méltóságodat, hogy a hazájukért sokat szenvedő bányamunkásokat tekintse e hazánk leghűségesebb és legkitartóbb polgárainak, mert e megtépzott szegény hazánkban talán a bányamunkások azok, akik legelőbb szenvednek és a legtöbb nélkülözésnek vannak kitéve. Ezeket a szenvedéseket, amelyek a rossz gazdasági viszonyokból fakadnak, csak azért bírjuk, mert tele vagyunk reményekkel, hogy Magyarország határai rövidesen megváltoznak és a Magyarországon élő munkások ezek folytán egy szebb és boldogabb jövő elé nézhetnek. Külön ki kell emelnem Méltóságodnak azon szíves közbenjárását, mellyel sikerült a helybeli ovoda szándékát megakadályozni. Amikor kérjük Méltóságodnak továbbra is a magyar bányamunkásság iránti jóindulatát, bátrak vagyunk Méltóságodat arra kérni, hogy szíves látogatásával ovodánkat megtisztelni kegyes legyen. És a bányamunkások nevében kívánok sok Jó szerencsét!

Végül Ho Imann Gyula esperes köszöntötte Dr. Saldos Béla főispán, aki először jelent meg mint főispán a községekben.

Általános éljenzés közben az államtitkár állott fel szólásra:

Kedves Barátaim!

Midőn elindultam, hogy mint ennek a salgótarjáni választókerületnek képviselője ezt a községet is meglátogassam, még nem volt szó arról, hogy újabb bemutatkozás is lesz és nem azt a célt szolgálta ez az elhatározás, hogy a salgótarjáni kerület bizalmát újra kérjem. Ez az elhatározás tehát nem onnan eredt, hogy szavazatokat kérjek, hanem mint a régi választásnál megválasztott képviselő meglátogassam a kerület községeit.

Két év előtt több községet meglátogattam a járás területén és Salgótarján a kerület székhelyén beszámolót is tartottam, nem vagyok tehát vadalható azzal, hogy csak akkor keresem fel a kerületet, amidőn a bizalomra szükségem van. Mindennek tudatában, mint a képviselő kötelességemet hűségesen teljesítő jöttem. Jöttem, mint a multban megválasztott képviselő, hogy beszámoljak négy és fél év alatt mit tettem odafele és idelele.

Hogy mi történt az országos politikában hosszú volna mindazt elmondani, így egész röviden mutatok rá azon alkotásokra, azon munkákra, amelyeket a kormány, az ország érdekében végzett amely munkának én is igénytelen részese voltam.

Általában sok a panasz, hogy a kormány felelős, hogy annyi gond közepette élnek most. Rá kell hogy mutassak arra, hogy mi minden történt tíz év alatt, mióta Bethlen István viszi az ország ügyeit?

Tíz év alatt történtek a belpolitikában oly intézkedések, amelyek elvitathatatlanok, s amelyek a történelem előtt igazolni fogják, hogy Bethlen István mindent megtett, ami az ország érdekében szükséges volt. Tíz év alatt a társadalmi szemben állást, a felekezeti lagoltságot, azt, hogy magyar a magyarral szemben úgy álljon, hogy gyűlölet szikrákat szórjon szemük, megszüntette, Tíz év alatt a mai társadalmi egységet összekovácsolni sikerült, és ezzel Bethlen István megtette a kötelességét.

Ennek a csonka Magyarországnak jövője csak akkor lesz ha a választásokat kiküszöböljük. Azoknak a magyaroknak, akik e csonka darab földre

vannak utalva a léte függ attól, hogy békében éljenek egymással, csak akkor lesz jövője, ha a választásokat ki küszöböli. A hetven milliós német nép ereje abban van, hogy minden német németnek vallja magát, a szociáldemokrata is kivéve a komunistákat. Egész Európa végigszarolja ezt az országot a német mégis él, mert nemzeti öntudata van. Ha erre a nemzeti öntudatra a 70 milliós népnek szüksége van, hogyne volna szükség a 8 milliós magyarságnak? Megengedheti e nyolc milliós magyarság azt a lényűzést, hogy azt keresse ki mennyit keres, melyik felekezethez tartozik?

Bethlen István befelé teljesítette a kötelességét, nézzük, hogy kötelességét kifelé teljesítette-e?

Tíz év alatt a nemzetnek nem volt tekintélye, sem a volt ellenségei, sem barátai előtt, mindenki megvetette, lenézte. Ma odakint a magyar nemzetnek van tekintélye, hire, megbecsülése. Értékesnek tekintik Bethlen István paroláját. Ma már a magyar közfogásunkban becsület és erő van. Ezt Bethlen István szerezte meg oly munkával, amelynek alaposságát senki kétségbe nem vonhatja!

Ha megtudta szerezni a külföld megbecsülését, pálcát törhet-e fölőtte a belföld? A mostani választás is azt van hivatva eldönteni érez-e iránta hálát ez a nemzet. Az a szent meggyőződés, hogy minden mesterkedés nélkül el tudja nyerni a bizalmat, a szavazattöbbséget.

Midőn én a salgótarjáni kerület bizalmát kérem, nemcsak a magam, de első sorban vezérem Bethlen István részére kérem ezt a bizalmat! Az a kérdés, hogy ez a kerület megértette-e azt az emberfeletti munkát, amit érte s az egész nemzetért tett?

Most számot vetek magammal, meglettem-e mindent? Úgy érzem, hogy azt amit ígértem, be is váltottam, mert önzetlen becsülettel dolgoztam, a közéletet öncélnak nem tekintettem!

A mérleget állítsa fel a választó polgárság maga s tegyen vallomást, kit akarunk megválasztani.

Itt, ahol annyi munkás van jelen, rákivánok mutatni egy híresztelésre is, amely szerint azért a sok gondért, ami ma mindenkor vállat nyomja a kormányfelelős.

Szerte egész Európában minden államban, győzőben és legyőzöttben egyaránt olyan súlyos gazdasági helyzet van, amely semmivel sem könnyebb, mint a miénk. Minden ország polgárai nyögnek a válság sulya alatt. Kérdéshetik, hogy honnan származik ez?

Négy esztendei háború annyi értéket pusztított el! Elpusztultak évtizedek alatt gyűjtött vagyonok, erők. Ezek helyét újat állítani nem könnyű feladat, ezek újjáépítéséhez kellenének olyan erők, amelyek rendelkezésre nem állanak. Az egész ország, de Európa fogyasztóképesége is csökkent. Inflation idején több volt a bankjegy, megszokták, hogy pénzen belehetett szerezni sokmindent. Amidőn újabb visszakellett adni a pénzt végleges rendezésénél, előállott az a helyzet, hogy amiből sok volt kevés lett.

A szerencse kereke forgandó! Egyszer jól megy a gazdának, akinek 10 hold szőlője van, volt idő amidőn a mezőgazdának volt farsangja, míg a tisztviselőnek rosszul ment a sora. Most fordult a szerencse kereke, most 10 hold szőlő elegendő, hogy tönkre tegye egy nagy birtok jövedelmességét, majd 1000 hold birtok mérhetetlen gondot ad s csak a tisztviselő jövedelme látszik legbiztosabbnak. Ugyanez áll a munkásokra is. Ma sokkal nehezebb a sorsuk. Ez áll a vállalatokra is. Akkor midőn a fogyasztók száma csökken, a kereseti lehetőség is csökken. Amidőn a vállalat küzd, nehézsége van a munkásnak is.

Hogy lehetne ezt leküzdeni? Nem fog ez így maradni s mihamarabb a gond egyrésze elfog mulani. A kölcsönös türelem egymásban a remény és türelmet fokozza!

Ha beszédekkel a munkás és vállalat között, egyes társadalmi osztályok és felekezetek között az összhangot teremteni lelkükben a jobb magyar jövőben vetett hitet megerősíteni sikerült, célomat elértem.

Hálás vagyok, hogy erre nekem alkalmat adtak.

A nagy hatást tett beszéd után dr. Saldos Béla főispán állott fel és megköszönte az üdvözlést. Ígérte, hogy munkásságát mindig a becsületeség fogja

lemezni s mindig hűséggel áll a közönség rendelkezésére.

Az államtitkár ezután panaszokat és kívánásokat hallgatott meg, majd átment az ovoda megtekintésére kíséretével, ahol Jeszenszky Hilda ovónő kedves mutatványokat mutatott be a magas vendégeknek.

Autóra ülve Mátravákról Nemtibe ment át az államtitkár, ahol a község-házánál, Csintalan Ábris főjegyző és Forgács bíró vezetésével a község képviselőtestülete és igen sok kisgazda gyűlt egybe.

A belépő államtitkárt Tulcsik Endre kisgazda a következő beszéddel üdvözölte:

Méltóságos Államtitkár Ur!

— Méltóztatnék megengedni, hogy amidőn Méltóságod a sok, nehéz államférfiúi gondjai közepebe eljött köztünk, hogy bennünket és a mi kis szerény magyar falunkat megismerje. Nemti község képviselőtestülete és annak lakói nevében üdvözölhessem.

— Nem jön szó ajkainkra, mellyel kifejezhetnénk azt az örömet, melyet érünk Méltóságod köztünk való megjelenésének, hiszen ebből látjuk Méltóságod mennyire szereti a falu egyszerű népét, szereti azon rokonérzettel, melyet országunk súlyos helyzetében mindegyik igaz hű magyar embernek szeretni kell egymást. Méltóságod télen kezekkel nem nézhetné az ország szomorú elhagyatott voltát s a legválságosabb időkben beállott annak vezetői sorába, hogy tudásával és hazaszeretettelével a szebb, a jobb, a boldogabb jövőbe vezesse.

— Az elmúlt nagy világrengésben, földindulásban lelketlen kulárok eladták a hazát, gyujtogatók jártak köztünk, vöröslángok martalékává lettünk. Mint világ bűnösét négy tél szabdalta a cseh, oláh, fajzatokat koncokul juttattak.

— Az egyharmadára zsugorodott agyon csonkított hazánk még sem lett teljesen a rablók martaléka, mert az Isteni gondviselés ily férfiakat adott a hazának, mint Méltóságod is, kik semmitől vissza nem rettenve, egyedül a haza boldogulásáért élve, azt újra felvirágoztatják.

— További munkásságára is az Isten áldását kérve, igérjük, hogy Méltóságod vezetése és irányítása mellett kitartva, más utra nem térve, hűen követjük.

Az államtitkár a következőképen válaszolt:

— Köszönöm szépen az üdvözlő szavakat. Ebben a községben hosszabb időt nem töltöttem eddig. Azért jöttem, hogy beszélgessek, nem pedig, hogy beszédet mondjak. Örülök, hogy hétköznap, nagy munkaidőben ennyien jöttek össze ahhoz, hogy régi szándékaink megfelelően megismerjen és kifejezést adjak megbecsülésnek, szeretetnek. Ma, amikor annyi gond nyomja a vállainkat. Ma nem könnyű a gazda helyzete, az ára annak, amit be kell szerezni alig változott. Így gazda sorsa mind nehezebb. Volt azonban már nehezebb sorsa is.

— Nincs olyan hosszú bójt, aminek vége ne lenne. — Gondtalanabb élet e csonka országban alig képzelhető el, de erős a hitem, hogy jobb idők fognak jönni.

— Mindenki ott ahová a sors állította teljesítse azokat a köteleességeket, amelyeknek teljesítése nélkül magyar ember el sem képzelhető. Itt megvan ez a köteleességteljesítés. Egymás iránti szeretet és megértésből áldás fakadhat. Kövessék általam is mutatott példát, mint aki arra törekszik, hogy a magyarok társadalmi és felekezeti különbség nélkül becsüljék meg egymást, szeressék egymást. Egymás iránti elnézés tulajdonképpen a leg-szebb emberi tulajdonság.

— Emberi tökéletesség az, hogy saját hibáival szemben szigorúságot tanúsítson, másik hibáival szemben pedig elnézést. Ez a tökéletesség egy ország társadalmi között oly összhangot teremt meg, amely csak áldást hozhat egyesre és összességre. Erre az összhangra hívom fel önöket.

— Bizom benne, hogy e község népe egymást segítve, fognak tudni teremteni békés együttélést, amely csak áldást hozhat. Ebben a törekvésükben szívesen segítek és segíteni fogok.

— Nem azért jöttem, hogy most választások lesznek, csak régi köteleességem teszlek eleget, de ha a bizalom újra felém fordul örülni fogok és teljesíteni fogom köteleességemet.

— Istennek hála, hogy nekem olyan lelket adott, hogy nem a könnyű feladatoknak vagyok a barátja, nem abba lelem örömet és gyönyörűséget, hogy könnyű poszton szorgoljak, de hogy nehéz poszton alkalmam legyen köteleességemet teljesíteni. Fogom teljesíteni munkás testvéreimmel szemben is, hogy én is munkásnak tekintem magam, mert reggeltől estig dolgozom, fogom teljesíteni köteleességemet és kérem, hogy ki ki teljesítse köteleességét amint ebben példát én adok.

A beszéd után a községi eljáróság tagjai kéréseket terjesztettek elő a templomépítésre vonatkozó kölcsön tekintetében, amire vonatkozólag az államtitkár támogatását megígérte, éppugy mint a község földszerző akciójára vonatkozólag is.

Kisterenye községét zsufolásig megtöltötte sőt az udvarra szorult az államtitkár várak és őt lelkesen üdvözölték serege. A bejáratnál Csintalan Ábris főjegyző fogadta a vendégeket, a teremben pedig a dörgő éljenzés lecsillapultával Horváth Gyula plébános mondotta el a következő beszédet:

— Szerény szavaim Nógrád nagy emberéhez, Méltóságos Államtitkár Urhoz szólnak, hogy ez alkalommal is kifejezésre juttassák, azt a mélyseges tiszteletet, igaz megbecsülést és ragaszkodást, amit Önagyméltóságával szemben e választókerületnek és községünknek közönsége érez. Bár Méltóságodnak gondjai vannak, hisz súlyos feladata az is, hogy a felfogatás levitézlet alakjai soha többé felszínre ne kerülhessenek, hanem Magyarország új virágzás felé, új feltámasztásra haladjon. De a súlyos államkormányzati terhes gondjai mellett választókerületünknek nemcsak hivatalos, társadalmi és politikai ügyeiben szószólónk, de érezhetően támogatott minden magánost is s akinek kérése a magyaros testvérség keretein belül méltányos, mindig sikert remélhet. Mindenkor készséggel áll elére azon törekvéseknek, melyeket jogosnak, méltányosnak ítélek meg, bátor szavát mellétekintetek nélkül felcsele minden igaz ügy védelmére, minden közérdekű kérdés előmozdítására. Barátja a munkásságnak s a nemzeti gondolat mindent átogó szeretetében örömmel zárja őket szívébe.

— Amerre szétnézünk e választókerületben, amerre csak fejlődést és munkaademényt látunk mindenütt Méltóságod segítő támogatását érezzük. Ennek a munkásságnak, mit Méltóságod e választókerület érdekében kifejt, annak a szeretetnek, mit e választókerület iránt tanúsít annak a ragaszkodásnak, mit e választókerület Méltóságod iránt ezek természetes folyamánya, hogy e kerületnek országgyűlési képviselője ismét csak Méltóságod lehet. Mi hűséggel, bizalommal, szeretettel, ragaszkodással vesszük körül Méltóságodat. Hálásak vagyunk Méltóságod jóságáért, melynek gyámolításait annyiszor éreztük, hálásak vagyunk igaz érzéséért mely e kerülethez fűzi. — Midőn tolmácsoltam szeretetünket és állandó ragaszkodásunkat Méltóságod iránt, kérem a jó Istent, hogy tartsa meg jó egészségben, adjon erőt, kitartást, hogy kerülete, községünk hazánk érdekében hosszú évekig hathatósan dolgozhasson. Isten hozta, Isten éltesse!

Az üdvözlésre az államtitkár azonnal válaszolt.

Tisztelt Uram! Tisztelt Barátom!

— Végtelenül jól estek nekem ezek a jó érzésből fakadó szavak, amelyekkel Kisterenye község nevében fordultak felém. Még annak az embernek is, aki nem azért dolgozik, hogy a maga számára babérokat szerezzen jól esik, ha szeretetért szeretetet kap, ha megbecsülik azt, aki emberi köteleességét törekszik teljesíteni, ha hálát érez. Hála az emberi tulajdonságok legszebbike. Hovatovább mind ritkább tulajdonság ez. Dacára, a moder ember mesterségesen törekszik kiirtani azt az emberi lelkekből, mégis sokan feladatuknak vallják, hogy mások lelkéből eltörő evvel a hálattalansággal szemben álljanak. Én szemben evvel az általános emberi gyarlósággal, a salgótarjáni választókerületben ennek az ellenkezőjét tapasztaltam. Bárhová mentem volna, melegebb viaszhangot, melegebb szeretetet az én szeretetemre sehol sem kaphattam volna, mint a salgótarjáni kerület választó közönségének lelkéből.

— A salgótarjáni választók iránt én is hálát érek, nem azért, mert a mandá-

tum birtokában vagyok — igaz, hogy egy-két napig már — hanem hálát azért, hogy ilyen tapasztalatra adtak nekem alkalmat. Sokakkal vitatkoztam már, akik az állították, hogy nem érdemes jót tenni, mert nem hálásak az emberek. Vitába szálltam evvel a felfogással, hogy ez általánosságban így van, mert elsősorban tagadom, hogy azért keljen jót tenni, hogy hálát könyveljen el az ember, hanem önmaga emberi érzése kielégítésére, hogy megszerezem önmagamnak azt az elégtételt, hogy emberi köteleességemnek hűen tettem eleget. Az ember méltósága nem attól függ, hogy milyenre méltányolja önmagát, hanem hogy emberi rendeltetésének, köteleességének önzetlenül hogyan tett eleget. Mandátumot máshol is szerezhettem volna, de itt maradtam hálásan azért, mert bizonyítva látom azt, hogy életem helyes.

— Örülök, hogy annyiukkal találkozom ma Kisterenyén. Négy és fél éve, hogy utoljára itt voltam. Hogy ezen idő alatt nem tudtam gyakrabban jönni oka az volt, hogy ezer felé voltam ellogolva gondokkal s munkával. Itt jártam Salgótarjánban s az egész kerületnek szánt beszámolókat mondtam, amely mentesít engem attól, hogy újból beszámolókat mondjak, mentesít az ötévi főispánságom is, amellyel hitvallást tettem az itteni munka mellett. Dacára, hogy úgy érzem mentesítve vagyok, köteleességét érzem, hogy néhány igazságra rámutassak. Mert az igazságot ideiglenesen elfeledni lehet, de végleg eltemetni sosem.

Vannak sokan, akik Salgótarján felé is járnak, konkolyhintók, akik azt állítják, hogy ma, amidőn mind egyforma gondban vagyunk, hogy ezé a nehéz életért a magyar kormány felelős. Én mint a kormány igénytelen tagja, megállapítom, hogy ezekért a bajokért a kormányt felelőssé tenni vétkes gondatlanság volna! Kérdezem, hogy akik itt körülöttünk élnek, jobban élnek mint nekünk. Szeret az egész világon megvan ez a nehéz helyzet, ezért a magyar kormány nem lehet felelős. Ebben a rettenetes nyomorúságban micsoda felelősen hárul a kormányra? Hogy a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával enyhíteni igyekezzen a nyomort. Ezt teljesíti is. Magam is teljesítettem olyan mértékben, amely mértékben Isten segédemmel módomban volt. Törekedtem nagyobb kenyeret nyújtani, munkás és munkaadó között az egyetértést egyengetni, a földművelő nép igényeit kielégíteni és kiküszöbölni mindazt ami a társadalmi béke megbontására alkalmas. Hálával fordulok a főtiszt. urhoz, mint részesehez e munkának és mindazokhoz, akik e munkában megértést, józan belátást és okosságot tanúsítottak.

— A bajokért nem lehet a kormányt felelőssé tenni. Bethlen István megette a köteleességét ezt mindannyian tudják, akik gondolkodnak és újságot olvasnak. Bethlen István híven teljesítette nemzetével szemben köteleességét, ő a gondviselés szerű vezére e nemzetnek. Irigylük tőlünk sokan és sok nemzet boldog volna, ha oly vezért adott volna nekik a gonviselés, mint nekünk.

— A magyar történelem megtanít, hogy ahányszor a gondviselés súlyos megpróbáltatásokat mért a nemzetre mindig jutott vezért, aki a próbáltatások után megmutatta az utat a komoly munkára.

— Ez iránt a vezér iránt megőrizni bizalmat a nemzet kötelessége.

— Balsorsát és végzetét akkor hívni ki maga ellen e nemzet, ha elfordulna hivatott vezérétől! Kisértéseknek teszik ki nemzetüket, akik vezérnek adják ki magukat.

E nehéz időkben a nép különbséggel tud tenni a portéka között, amely értékes és a kirakati vásári portéka között. A magyar gondviselés adott nekünk valódi értéknek számító portékát, nincs szükségünk a kirakati árral.

— Figyelmeztetek mindenkit, ha jönnének próféták arról szólni, hogy más vezérré van szükség, nyugodt lélekkel mondják szemébe: Nem dobjátja azt az értéket magától el a nemzet. Enrődy híresköltőnk írja azt: Ha láid közül egy nagyra nő, fejezét ragadsz s kivágod. Így vágták ki egy nagyra nőt lántat gróf Tisza Istvánt s zudították rák evvel a forradalom átkait.

atal csemeték, azalatt a tölgy alatt buzódnak meg, akik majd jegyezerjanyagyanónek.

— Ennek a tölgynek a koronája messze külföldre is látszik.

— A választásokon, ne jöhessenek fűrészelők, akik Bethlen István fáját fűrészelik el, amelynek minden gyökere ezer évre nyúlik vissza a magyar televénybel.

— Én magam számára nem kérek bizalmat, én Bethlen István számára sem kérek, mert a nemzet előtt szolgáltam reál — Akik hízogó [szóval] közelednek majd önök felé mutassák meg józan, önálló ítéletüket, becsületességüket. A salgótarjáni kerület népe bizonyítani fogja, hogy mi a köteleesség!

— Ez a kerület egyike a legnehezebb kerületeknek, ahol mintegy zenekarban minden hangszer képviselve van.

— Ez a választókerület sokak számára példamutató volt, kérem az Istent, engedje meg, hogy e kerület különböző hangszereit innen is úgy tudjak megszokni, hogy egy sem törje meg az összhangot!

— Én Kisterenye iránt bizalmat éreztem a jövőre nézve is azt fogom érezni. Az önök bizalmával visszaélni nem, de élni fogok és élni is akarok, nem a magam, de az önök javáért!

Az államtitkár még hosszasan elbeszélgetett a jelenlevőkkel, főleg a községnek, mint átkelési szakaszának kövel való kiburkolásáért harcolni fog. Majd sok jelentkezőt hallgatott meg panaszaikban.

Egy óra felé járt az idő, amidőn az államtitkár kíséretével elindult a körút végállomására Kazárra.

Kazáron folyt le a legdiszesebb fogadtatás. Itt kürtöz jelezte az államtitkárnak a faluba való érkezését, aki leventék és cserkészek sorfala között a gyönyörűen felszított községhez elé vonult, ahol Vizslás, Mátraszale és Kazár bányász és gazdaközönsége gyűlt össze a helyi intelligenciával egyetemben.

A diadalkapunál egy kazári kisleány az államtitkárnak, egy másik a főispánnak adott át egy-egy csokrot rövid beszéd kíséretében. — Ezután Csekey Sándor főjegyző mondotta el ünnepi beszédjét.

Méltóságos Államtitkár ur!

Méltóságos Főispán ur!

Bár felettes hatóságomtól azt a határozott utasítást kaptam, hogy a mai nehéz időkben minden feltűnést keltő, ünnepies fogadtatást mellőzni kell, mi ennek dacára ünnepelő ruhába öltöztünk s habár csak egy rövid időre is, de ünnepelni jöttünk össze!

Kétségtelen, hogy a trianoni magyarság gyászos kálváriát jár és a súlyos mepróbáltatások nehéz óráit éli, mindazonáltal ezek a nehéz órák nem egy haldokló nemzet utolsó órái s nem egy temetésre készülő nemzet szomorú előkészületei.

Önmagunkat temetni még nincs okunk! Csak a reményvesztett, halálra készülő nemzet mond le mindenről s várja gyáván a sirt hol nemzet sülyed el. Csak a pusztulásra megérett nemzet nem remélhet már semmit, csak egy ilyen nemzetnek nem lehet már boldogabb jövője!

Mi azonban, akiknek a Magyarok hatalmas Istene kiváló férfiakat, kiváló vezetőket rendelt a gyásznak, a szenvedésnek és szomorúságnak sőt a éjszakájában is — hogy az ország kormánykeze mellé állván — irányt mutassanak s vezessenek azon a sok-sok szenvedéssel, keserves megpróbáltatással kirakott ösvényen, amelynek végén ott dereng a feltámasztás piroslo hajnala, nekünk nincsen okunk a gyászra, nekünk nincsen okunk a kétségbeesésre, mert ebben az ünneplésben benne él, benne virul magyar hitünknek feltámasztást hirdető bizonyossággal!

Mi hiszünk egy szebb, egy boldogabb jövőben, mi hiszünk Magyarország feltámasztásában. S ennek a hitnek, ennek a reménynek egyik erővalósága a mi mai ünneplésünk is. Mert ez a szebb jövő, ez a feltámasztás csak akkor következhetik be, ha megtudjuk becsülni hivatott vezéreinket, megtudjuk becsülni a mi nagyjainkat s abban a biztosan elkövetkező feltámasztásba vetett hittel és bizakodó reménységgel ünnepelni is tudjuk társadalmi életünknek kimagasló embereit.

Egy ilyen hivatott vezér Méltóságos Államtitkár ur, — mint ennek a vá-

lasztó kerületnek az országgyűlési képviselője — akinek gerinces, a közt mindenütt és mindenhol lelkesülni tudó önzetlen munkássága csak ennek a kegyetlenül megcsönkított hazának, csak ennek a meggyötört, keresztre feszített nemzet jobb jövőjének munkálásában merül ki.

Méltóságos Államtitkár ur!

A nemzet érdekét önzetlenül szolgálni, a nyomorgó nép érdekeit előbbrevalónak tartani az önös érdeknél, a forrumon mindenkor és mindenhol egyenes gerinccel és felemelt fővel járni csak talpig magyar és talpig becsületes ember tud! Az elmúlt öt év alatt Méltóságod fényes tanujelét adta politikai rátermettségének, valóságos eszményképe lett a becsületes magyar embernek.

Ugy gondoljuk, úgy érezzük ebben a pillanatban, hogy országgyűlési képviselőnk előtt meg kell mutatnunk, hogy nagyértékű munkásságú egy politikai, mint hazafias szempontokból is igen magasán értékeljük és a legteljesebb mértékben nagyrabecsüljük és Méltóságos Államtitkár urat hivatott vezérnek tekintjük. Tanubizonyságot kell tennünk ebben a pillanatban ragaszkodó szeretetünkről, törhetetlen bizalmunkról és kifejezésre kell juttatnunk, hogy ez a bizalom megbízható, erős és jó kezébe van letéve.

A midőn Kazár, Mátraszele és Vizslás községek nevében és képviselőiben Méltóságos Államtitkár urat, mint ennek a választó kerületnek országgyűlési képviselőjét üdvözölni szerencsém van, biztosíthatom ennek a három szavazó körnek rendíthetetlen bizalmáról, ragaszkodó szeretetéről és becsületes kitartásáról. Isten hozta körünkbe, az Isten éltesse sokáig!

Méltóságos Államtitkár ur!

Méltóságos Főispán ur!

Most pedig méltóztassanak megengedni, hogy ugyanezen alkalmat használjam fel arra is, hogy a mi szeretett földes Urunkat, a vármegye Főispánját, méltóságos dr. Soldos Béla urat is ez alkalommal üdvözöljem.

Hiszen a mai ünnepélyes pillanat az első alkalom amikor Öméltósága, mint vármegyénk Főispánja megjelenik idehaza a családi körben. Lelkünket valami büszke érzés szállja meg, szívünk pedig hangosabban dobog, arcunkon az öröm pirja ég mikor ragaszkodó szeretetünknek kifejezést adhatok.

Áldja meg a Mindenható Isten Méltóságos Főispán urat hosszú boldogság-telejes élettel s adjon erőt, egészséget, hogy ezt a díszes posztót mennél hosszabb ideig tölthesse be községünk, az egész vármegye közönségének örömeire, boldogulására, meglegedésére. Az Isten hozta, az Isten éltesse!

Az államtitkár a díszes szönyeggel beterített emelvényről a bányazenekar Himnuszát után a következő emelkedett beszédet tartotta az egybegyűltekhöz.

— Kedves Magyar Testvéreim! Jegyző urunknak szíves szavait köszönöm és örülök annak, hogy alkalmam van Kazár községben az én kedves főispán barátom falujában megjelenni és négy és fél év után néhány szót szólani a kazáriakhoz.

— Mikor legutóbb itt voltam akkor is az asszonyok szép színes ruháin akad meg először a szemem s megjegyeztem, hogy ez a sokféle szín mégis milyen kellemes összehatást vált ki. A magyar társadalom is annyi különböző tényezőből van összetéve, mégis ha megfelelő módon testvérisítjük azokat a legszebb összehatást érhetjük el.

— Most is amidőn itt állók az asszonyokon kell kezdenem, mert úgy állították őket ide, hogy a hátam mögé kerültek. Eszembe jut erről, hogy milyen forgandó a sprs kereke. Sokszor van az, hogy akik velünk szembe álltak hátunk mögé kerülnek s fordítva. És sokszor kerülnek le az élről azok, akik otthagadtak.

A magyar nép borongós egén is sokszor jelentek meg felhők. Egykor hatalmas évezredének sok századán át élén haladt Európa összes népeinek és megvédte nyugalmát. Ma kivan rekesztve a népek összességéből. Meggyalázva áll a népek azeme előtt. Megérdemeltük-e mi a sprtot? Mi akik ezer éven át másokért éltünk, akikért önmagunk életét áldoztuk ma nemakarnak ismerni és négy éven keresztül való vérhullással elvesztettük hazánk jórészt amidőn azt árulással szerzték meg erre érdemtelenek! És mégis itt állunk ma azelőtt a súlyos feladat

előtt, hogy szomorú helyzetünkön változtassunk nem erőszakkal, de komoly céltudatos munkával. És ha előnyös változás állna be a helyzetünkben, ez csak úgy következhet be ha e csonka darab földre velett nép egymás megértésére és támogatására törekszik. Négy és fél év előtt is erről szólottam és ez nem volt pusztába kiáltó szó. Salgótarján vidékén, a bányamedencében a nyugalom és békeesség szilárdabb alapokon nyugszik most mint 4 1/2 év előtt. Ma már jobban hallgatják a becsületes magyar szót, mint a gyűlölködő szót. Volt idő, amikor kísértő szóval próbálkoztak itt is. Mondták, hogy nem az a fontos, hogy az Istenhez és hazához hű legyen, hanem önző önérdékét szolgálja kiki.

— E tan hirdetője lappangva jár közöttünk. Pedig, ha Isten és hazaérzését kiöljük, kiöljük az emberi érzések egyik legnemesebbjeit. Gyűlölködésből még senki áldást nem fakasztott. Eljöhét hirdetni, vitathatja, hogy akkor boidogulhat, ha önmagának él, de csak az a nép fog fennmaradni, amelynek tagjai egymásért tudnak élni.

— Amidőn tavasszal elhatároztam, hogy idejövök, még nem tudtam, hogy választás lesz. Nem azért jöttem tehát most, hogy szavazatokra cserkészek, hanem hogy négy és fél évi munkálkodásomról számoljak be.

— A magam kötelességét teljesíteni törekedtem, a béke érdekében eredményesen fáradoztam, munkás és munkádó közötti összhangot megtartottam. A törvényhozás munkájában igyekeztem egy részt venni, hogy az egész országra áldás származzék abból. A magyarparlamentbe szükséges volna, hogy csak olyanok küldessenek, akik egyéni érdekeiket félre teszik s nem a maguk számára harcolnak ki előnyüket.

— A magyar közéletben is előfordult gyom, amely a másik táplálására szánt táperőt a maga számára foglalja le. Ezt a gyomot kiirtani mindenkinek kötelessége. A magyar közélet hivatalos posztjait azok töltésék, akik nem maguk akarnak pengőket keresni. Amidőn a salgótarjáni kerület engem bizalmával tüntetett ki, akkor már számolt azzal, hogy fokozottabb mértékben ne a maga számára gazdálkodó embert keresse ki. En a magam vállát soha nem vontam ki, hogy akik támaszt keresnek megtalálják, de én mások vállát soha kapaszkodásra nem használtam fel.

— A mandátumot megőriztem, tisztán és sepiőtlenül helyezem vissza a salgótarjáni választókerület kezébe, nyugodtan várom a kerület döntését. Választahallam volna talán könnyebb kerületet is, amely kevesebb gondtal járt volna, de én idejövök vissza. Érzem, hogy ezzel kötelességét teljesíték a köz szolgálatában, de érzem is, hogy a lelkem összefort a salgótarjáni kerülettel, mert én talán a salgótarjáni testvéreim sóhajait jobban meg tudom érteni.

— A mai nehéz helyzet k kényszerít a lelkekből sóhajokat. Ezt a gondot fellehet használni, hogy kétséget vigyen az emberek közé, de az önmérséklés útja a jövőnd javulásnak. Szítani a tüzet amiből láng lesz könnyű dolog, de a lobogó lánggal felperzselt javakat életre keltetni igen nehéz. A tüzzel játszani vétékenység, csak az nyuljon a lelkek felé, akinek nincs a lüzetgyújtó szerszám kezében.

— Ma divatos azt mondani, hogy a mai nehéz helyzetért a kormány felelős. Pedig ha a csonka határon körülnézünk, azt látjuk, hogy nem nagyon dúslázkodnak a földi javakban a győzők sem. Most a hajt korszakát éljük s az elpusztult értékeket pótolni kell.

— A magyar kormány a tíz év előtti gyűlöletet megbecsülésé váltóztatta velünk szemben! Senki sem tudott volna jobban megfelelni mint Bethlen István e célra. Nem is attól függ a jó eredmény, hogy kiket állítok a vezéri helyre, hanem hogy kit áldott meg az Isten vezéri képességgel. Csak kevesekben van ez meg, akik nem kérkednek, de benők megvan.

— Tartoztam evvel a nyilatkozattal az igazságnak! A magyar nemzet sohasem volt haláltán most sem lesz az! A salgótarjáni kerületiől oly belátást, háláérzetet tapasztaltam, hogy nyugodtan állíthatom, bárki jöhét ide gyűlöletet hirdetni Bethlen Istvánnal szemben eredménytelen lesz az! Itt munkától, szegénységtől, gardagtól csak hálát tapasztaltam.

— Hála és köszönet azért a Salgótar-

ján választó kerületnek! Nemes tiszta, magyar lelkülettel megköszönöm, hogy a hétköznapot ma ünnepnappá varázsozták és eljöttek azért ide, hogy megtiszteljenek engem. És is megtiszteltem önöket hálám szeretetem tiszta megnyilatkozásával! Az Isten éltesse Kazár becsületes magyar népet.

Az államtitkár után Dr. Soldos Béla főispán szólalt föl.

— Amióta a Kormányzó ur mondta kinevezett előzőr vagyok itt. Megragadtam az alkalmat hogy az államtitkár öméltóságát kísérhessem ide. A vármegye ismerete nélkül nem akartam ide jönni azt tartva, hogy aki tisztséget vállal, abban becsületesen járjon is el. Mátránoválkon egy képet láttam a terem falán, amely alá jelmondat volt írva: „Ora et labore”. A mult dicsőséges, de a mostani nehéz időkben is dolgozni kell és én első munkása akarok lenni ennek a vármegyének. Ha mi nem is legalább utódunk, érezzék e munka hatását. Magyar anyák! Látva ezt a sok egészséges gyermeket! amidőn bejöttünk arra kérlek benneteket neveljétek Istenfélelemre és hazaszeretetre gyermekeiteket. Adjon Isten néktek minden jót.

A közég népe szeretettel vette körül az államtitkár a bányazenekar Hiszekegye után. Részletesen érdeklődött a helyi bajok és kívánságok iránt. Meghallgatta a panaszokat és reményt gyújtott az elkeseredettek szívében.

A közvetlen beszélgetés után a szűk kíséretet Soldos Béla dr. főispán kastélyában ebédre látta vendégül, amelynek végeztével az államtitkár és kísérete autón elhagyta a kerületet, abban a biztos tudatban, hogy a szeretet és ragaszkodás ennyi megindító jele után csak egyhangú választásra lehet számítani.

Sz. I.

Hősök napja a rokkantak között!

Utóljára 10 egynéhány éve találkoztunk valahol Galicia véres sártengerében, vagy a Doberdó halált lehelő kösziklái között, avagy az erdélyi havasok magyar vértől tüzzrózsás hémzőjén. De hosszú is volt az ut idáig! De sok tövis szurta keresztül-kasul szívünket lelkünket, de sok remény ielt semmivé, míg a puskából mankó lett, a ragyogó meleg szemekből merev hidegtekinetű üveg szem, a bokrállás sapkával nótázva harcra induló magyar vitézből rokkant magyar bajtárs!

A Hegedüs-féle étteremben nemzetiszínű szalaggal, virággal feldíszített fehér asztal várta a hősök napján a városunk 55 rokkant vitézét, akiket tisztelete és nagyrabecsülése jeléül a salgótarjáni Szent Erzsébet Nőegylet hívott meg ebédre. 55 rokkant vitéz a testületek képviselőit meghívott vendégek és a magyaros őszinte melegséget sugárzó szeretet állottak körül az asztalt, mikor Traum Péter esperes-plébános, a kath. Nőegylet igazgatója üdvözölte a meghívott rokkantakat. „Nem alamizsnát akarunk mi nektek adni, hanem az irántatok érzett tisztelet és nagyrabecsülés szülte ezt a gondolatot, hogy a mai napon a magyar népek mindenkor és mindenütt dicsőséget szerzett vitéz hőseinket vendégül lássuk s őket ünnepeljük. Fogadjátok szeretettel, olyan szeretettel ezt a meghívást, mint amilyennel mi szívöböl adjuk.” A közvetlen meleg szavak előmlíttek a lelkeken, mint a jólékony napsugár és megjelentek a szemekben az első könnyecsek, az őszinte szívdobbanások csalhatatlan jelei. Szenthe László kormánytanácsos, a rokkantak díszelnöke lépett ezután elő és könnyes szemmel mondott köszönetet a megtisztelésért, a figyelemért, melyben a rokkantakat ez ünnep alkalmából részesítették. Felelevenítette a harctéri emlékek közül azt a boldog jóérzést, mikor hazulról csomag érkezett! Csomag — szeretet csomag, amit az otthon levegője, a szerető gondos asszonykéz melegé ölelt körül. — „Ez a tiszteletre rendezett ebéd is kedves Bajtársaim — „mondotta” szeretett csomag, ezt is szerető meleg asszony szívek nyújtják át Nektek magyaros vendégszeretettel megbecsülésük jeléül. — Látjátok nem tudok tovább beszélni!” mondotta hiperdülő könnyek között a fátyolos szemek felé Szenthe tanácsos — így hát egy magyar dal szövegével fejezem be rövid beszédemet. Szív küldi elvnek szívesen, fogadjátok Ti is szívvel szívesen.

Az ünnepségen jelen voltak: vitéz Bodor Sándor alezredes, állomásparancsnok, segéd tisztje Haane Károly százados kíséretében, dr. Förster Kálmán polgármester és Horváth László városi tanácsnok, dr. Jánossy Ödön rendőrkapitány és dr. Holics Endre bányahatósági főtanácsos, mint meghívott vendégek, az Erzsébet Nőegylet részéről Kiss Lajosné ügyvezető elnök, Galgó Józsefné társelnök, Niederland Gyuláné kerületi elnök, Traum Péter esperes-plébános a Nőegylet igazgatója és Kruntorád Imre bányatisztviselő a Nőegylet főtitkára.

A hadiárvának a Hősök napján a (MANSz.) Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége kedveskedett a Kiss Gyula vendéglőjében megrendezett nagyszerű emlékébéddelel! 40 kis gyermek örvendő vidámsága és néhány édesanya, (hadiözvegy) sűrűn omló könnye köszönte meg már jóelőre a kedves figyelmet, amely az emlékezésre, a lelki erők és kitartás fokozására föltétlenül szükséges volt. Az ebéd megkezdése előtt özv. Zemplényi Lászlóné beszélt a gyermekekhez édesanyjai szívből és hangon, majd a gyermekek nevében Lapsánszky János a Honsz. helyi elnöke köszönte meg a bejegeskedő, de személyesen megjelent elnököknek: dr. Förster Kálmánának és az ő lelkes segítőitársainak Tallian Józsefnének, Zemplényi Lászlónának, Galgó Józsefnének, Molicska Nándornának s a többi jólelkű magyar asszonynak lárasztó és szerető tevékenységét, amit az egész esztendőn keresztül csendben, de sok könyvet felszárítva végeznek ezen egyesület kebelében.

A nagyszerű ebéd után egy-egy csomag cukorral kedveskedett a gyermekeknek a polgármester; Tallian Józsefné pedig 2-2 adag fagyalattal, amit a gyermekek nagy ovációval fogadtak. Enektől, szavalattól volt hangos az udvar s a gyermekek lelke a hősi halottak emlékeit, a hazaszeretettel és valóságos szellemét látta megtisztelni e napon, amikor együttesen emlékeztek a világháború véres és szomorú béke vér nélküli szenvedéseiről.

Ugy a Szent Erzsébet Nőegylet, mint a Mansz. helyi szervezete megérdemli a nemzet halálját, mert charitativ tevékenysége nem abban a többszöri és sokszori nyilvános ebédeltetésben merül ki, hanem abban az állandó és értékes tevékenységben, amelyet szünet nélkül folytat a lélek és test védelmében! A jutalom Istennél van, e földün pedig az ártatlanul szenvedők szeméből lepördülő könyvből!

Hírek és különfélek

Hősök napja. Városunk a trianoni határon oly bensőségesen és meghatóan áldozott a sok százezer hősihalottak emlékének amilyen emlékezést csak a szívek mély érzése diktálhat. A templomokból tödülő hatósági és más egyének ezrei gyülekeznek, a hősök szobra körül. Egymásután érkeznak a testületek, hatóságok, köztük a hadirokkantak és szomorú arcu hadiözvegyek csoportja, amelyik a szobor körül helyezkedik el. A katonaság cserlagallyas rohamsisakos zászlóját megbámolja a nagy tömeg. Felcsendül az acélg ári zenekar Hiszekegye. — Majd Macz Ferenc acélgyp. iparisk. tanuló szavaltta „Lesz még országunk” c. költeményt nagy hatással. — Ezután a „Rákócziért” c. gyönyörű dalt adta elő az acélgyp. dalárda kiváló tökéletességgel. — Az ünnepi beszédet Szlankovics János el. isk. igazgató mondta izzó hazafisággal, — Berthly Károly el. isk. tanuló a „Ne felejtsetek hőseinket” c. költeményt szavaltta el nagy, szerű készséggel. Az acélgyp. dalárda „Erdélyországban” c. irredenta dalt adta elő nagyzerően. — Bagdy József kpv. honvédtizedes: „Üzen a fenyves” c. költeményt szavaltta el, halásosan. — A műsort a zenekar himnusza zárta be. — Az ünnepség befejezése a honvédségnek levettéknek, cserkészeknek, iskolásgyermekeknek elvonulásával és virághintéssel ért véget.

Az Ipartestület esti előadására jövő számunkban.

Iskolai találkozó. Felköttem mindazon osztálytársnőimet akik velem 1925 — 26-ban a polg. isk. IV. osztályát elvégezték hogy. I. év június 28-án d. e. 11 órákor a salgótarjáni polg. isk. tornatermében teljes számban megjelenni szívekedjenek. Malinovics Mária

Méltó válasz.

Nyilvánvalóan igen érzékenyen érintette Hlinkákat a magyarországi tótoknak az a félremagyarázhatatlan állásfoglalása, mely szerint impozáns külsőségek között vallották magukat fenntartás nélküli magyaroknak. A hírhedt Hlinka e nyilatkozat ellensúlyozására hazug rágal-makkal megtűzdelve támadást intézett a Tót Világszövetség egyik vezetőjének személye ellen csak azért, hogy a magyarországi tótság tiltakozásának súlyát ezzel a galád támadással kisebbítse. Úgy látszik, hogy a Tót Világszövetség szó-noka tiltakozásában a magyar revíziós napon eleve előre tapintott a cseheknek s a velük egykötvet fuvó renegát tótoknak, amikor elmondotta, hogy az egész világ becsületes tótsága tiltakozik a cseh elnyomatás ellen s másképpen nem látja biztosítottak a felvidéki tótság sorsát csak úgy, ha elrendelik a csehek által nyomorgatott Felvidéken a népszavazást, illetőleg ennek az országrésznek a Magyarországhoz való visszacsatolását. Ilyen tárgyi tények után természetesen, hogy csak a rágalom és a hazugság fegyverei mozgósíthatók s a fegyverek használata tekintetében jól tudjuk a csehek egyáltalán nem válogatóságát. Az aztán ismét más kérdés, hogy a világ közvéleménye mit szól a cseh politikának illetően való operálásához. Hiszen már nem egyszer bebizonyította a cseh politikai propaganda, hogy szinte kizárólagosan a fer-dítés és rágalmazás és befekeltetés eszkö-zeivel dolgozik. Most a Tót Világszövetség válasza mutat rá, hogy a Szlovák című lapban felhozott vadak és rágalmak egytől-egyig szemzenzedett hazugságok, amelyek tulajdonképpen a Tót Világszö-

vetség ellen irányulnak. A Tót Világszövetség sajnálkozhatik azon, hogy magát a tótok barátljának méltán nevező lap, éppen a tótok egyetemes nemzeti mozgalmát támadja ilyen alávaló módon. A Tótok Világszövetsége, mely reprezentálja mindazokat a tótokat, akik nemzetünk sorsának jobbrafordultáért harcolnak, meg vannak győződve arról is, hogy a Magyar Revíziós Liga a tiszta igazságért küzd, mely minden népnek és nemzetnek az igazságát megfogja hozni előbb, vagy utóbb, mert a világot nem lehet olyan erkölcsi és politikai alapokra felépíteni, mint amilyenre felépítették annakidején a szembeszökően soknyelvű Csehszlovákiát s mint ahogy fennállása óta ez a magát demokratikusnak nevező köztársaság kormányozza magát, úgy hogy a nemzeti kisebbségeket minden eszközzel letiporja, ugyanakkor kérkedő hangon hirdeti magáról, hogy a Duna völgyében ő az egyedüli, amely a tiszta demokrácia alapfelveit megte-rementelte és a valóságban gyakorolja is. Ha eddig a felvilágosult világ közvéle-ményének kételyei lettek volna a tekintetben, hogy Csehszlovákia milyen esz-közökkel dolgozik a Tót Világszövetség válasza után, nem lehet kétséges ítélete, hogy a csehek által birtokba vett terüle-teken tüzzel-vassal pusztítják a nemzeti kisebbségeket, mert ezt nemcsak mi ma-gyarok állapítjuk meg és mondjuk im-már több mint egy évtized óta, hanem ize a világszervezetbe tömörült tótok mondják ki az elítélő verdiktet a cseh politika és a hozzá csatlósként szegődött Hlinkák felett.

Visszhang a bocsárlapújtői lelkek szavára. A bocsárlapújtői lelkes munkásságúls visszhangjaként közöl-jük az alábbi elismerő levelet.

Budapest, 1931. június 3.

Kedves Zoltán!

Örömmel olvastam a „Munka” című lap múlt heti számában a bocsárlapújtői ünnepség lelkes lefolyásáról szóló és Téged érdemed szerint méltató tudósítást.

Örömmel olvastam azt, mert hiszen annak minden sora, minden akkordja zengő visszhangra kellett, hogy talájon mindig Köztetek élő lelkemben. Örülök a sikernek nemcsak mint jóbarát, — nemcsak mint kaptársad és bajtársad, a lelkiismeretes, kötelességtudó tisztviselő sikerének — és nemcsak mint Salgótar-ján város és a salgótarjáni járás képviselője, hanem főként, mint a salgótarjáni bányamedence munkásainak lelkében a multban még mélyen szunnyadozó, de ma már, — mint a következmények igazolták — élő szikrának, lobogó lángnak egyik gyújtogatója, aki ennek a lángnak fénye mellett töreksem magam is taposni azt a nyomot, amelyen haladva máris elérkeztünk a munkásság és a közigaz-gatás olyan megértéséhez, ami nemcsak nekünk magunknak szerez örömet, ha-nem, — ami mindennél fontosabb! — a köznek teremti értékes gyümölcsöket.

Ezeknek a gyümölcsöknek ééréséhez szükség volt a csemeték elültetésére, szükség volt talajuknak megmunkálására és szükség volt hozzá a gyümölcsöt ér-lelő napsugár melegére, mindezt pedig csak a társadalom és a hivatott vezetők egyetértő együttműködése adhatja, mert mi magunk egyedül kevesek vagyunk és az én munkám is meddő maradt volna, ha Te és Ti nem jöttétek volna segítség-re.

Köszönet ezért Neked és köszönet Rajtad keresztül a Tégedet megértéssel követhető és szeretettel körül karoló mun-kásságának is.

Adja Isten, hogy ez a megértés ál-landó legyen!

Adja Isten, hogy ezt ne zavarja meg a ma még borus magyar égen ka-vargó felhők találkozásából esetleg ki-csattanó villám és fergeteg sem, hogy a salgótarjáni munkásság lelke és hazafias érzése továbbra is kiállhassék a próbá-kat, amelyeknek lépten-nyomon ki van téve és amelyekkel szemben ellenállása csak akkor lehet megíngathatatlán, ha mindannyiunk megértés és együttmü-ködése a jövőben is biztosítható lesz.

Ezért tartottam mindig fontosnak és

fogok rá súlyt helyezni a jövőben is, hogy az összes hivatott tényezőknek együttműködése biztosítható, biztosítas-sék pedig kölcsönös megértéssel, kölcsö-nös ölnézéssel egymás iránt, mert az egyetértés fundamentuma az, hogy ha nemcsak azt akarom, hogy engem meg-értsenek, de én is meg akarok, meg is tudok érteni másokat.

A közeli viszonzatlásig szívből és szeretettel üdvözlöl

regi hived:

Sztranyavszky Sándor s. k.

Gyermekmajális az acélgár-ban. Az Acélgári Ludovika Gyermek-egyletűző Nőegylet ez évben is megren-dezi szokásos gyermekmajálisát. A ma-jális az iskolai záróünnepélyhez kapcsol-ódva, június 21-én, vasárnap délután négy órákor kezdődik az Acélgári Ol-vasó Egylet nyári helyiségében, hol a gyári zenekar hangversenye, disztorna, játékok és tréfás mulatóanyagok fogják gyönyörködtetni a gyermekereget. Külön érdekességet ad a majálisnak, hogy városunkban talán első ízben, bábszínház is fog játszani, melyre a főváros egyik legjobb bábszínház-artistáját sikerült meg-szerezni. A bábszínház műsorán főként gyermekmesék szerepelnek, melyek a dé-lután folyamán több előadásban kerülnek bemutatásra. A majálisra való belépés díjmentes, csupán a bábszínház előadá-saira kér a Nőegylet gyermekektől 10, felnőttektől 20 fillér belépődíjat, a leho-zatással felmerült készkiadásainak leg-alább részbeni megtérítésére. Bizonyosra vesszük, hogy a hagyományos sikerű gyermekmajális, de különösen a bábszín-ház a városi gyermekeknek is nagy se-regét fogja szüleikkel együtt a gyárba vonzani, hol az egész délután azoknak lesz szociális, kik a magyar jövődől minden reményességét jelenti a magyar gyermekeknek!

Ügyilkosság. F. hó 26-án a Po-nyi-pusztai határban halva találták Csonka István cipészt, aki a villanyvezetéket tartó oszlopra felmászva, megértintette az áram vezetőket, mely azonnal megölte. Ko-romfektele holttestét a cirkáló csendőrök találták meg. Holttestét előbb a banya-társulati kórházba, majd Zagyvarónára szállították, ahol 27-én el is temették. Ügyilkosságának oka ismeretlen.

Majális. Az I. körzeti állami elemi iskola leány és fiú tanulói május hó 27-én tartották ez idei majálisukat az SBTC sportpályán mögött fekvő tisztáson. Ezt a majális minden évben érdekessé teszi különösen az a körülmény, hogy a gye-rekek majdnem összes számait Kovács Gézáné írja s a kis tündérek, krampu-

NE KISÉRLETEZZÉK!

EZÉRT ISMÉTELJÜK:

NE KISÉRLETEZZÉK!

SINGER VARRÓGÉPEK

világhírűek!

Singer varrógép részvénytársaság

Salgótarjáni fiókja: Fő-ucca 23. (Városházával szemben.)

A jó varrógép gyártása precíziós munka!

Ezért nem tud minden gyár varrógépet előállítani!

Singer varrógépek azonban évtizedes tapasztalatok alapján, kizárólagosan varrógépeket gyártó üzemben készülnek!

szok

és manók pedig Kovács Géza zenéjére táncolnak. A pompás táncokat Dr. Tamaskovits Jenőné és Chmel Ilonka tanítják be s így a jó munkát végző tanítói gárda megnyugvással láthatja, hogy zöldi majálisuk évről-évre jobban meg-hódítja Salgótarján szívet. Mert ezen a délután valóságos népvándorlás indul a Pipis tövébe, jó uszonnával megrakodva. De nem hiányzik innen Fáraó nótáskezü népe sem s Isten szabad ege alatt, az ózondus levegőben, madárdal mellett táncra perdül a sok kis csemetével együtt anyucik, apucik lába is...

Kinevezés. A vallás és közokt. Miniszter uz 882—4/2725—1931. VIII. f. ü. o. számú rendeletével Jeszenszky Kál-mán pápai-prelátus apát-plébánosnak esz-tergomi kanonokká történt kinevezése folytán a Nógrád és Hont k. e. e. vár-megyék Törvényhatósági Iskolánküüli Népművelési Bizottságban megürült bi-zottsági tagsági helyre báró Kray Pál dr. balassagyarmati plébános neveztetett ki.

Éleslövészet. A m. kir. „Báthori István” 7. honvéd kerékpáros zászlóalj f. évi június hó 11. 12 és 13-án a Karancs keleti lejtőin éles lövészetet tart. A lakosságnak a figyelme felhívatik, hogy e napokon 6 h. től 21. h. ig ezen területen ne tartózkodjon, mert az élet veszélyes és tilos.

A hipnózis misztériuma, a szug-gesztívó halalmas ereje, amely csodás ha-tással van emberre, állatra egyaránt, já-tékszer Gerovics mester kezében, aki eme csodálatos tudomány segítségével az embereket akarataik ellenére olyan dolg-ok elvégzésére kényszeríti, amelyeket rendes körülmények között megcselekedni képtelenek volnának. Egy élő ember el-tüntetésére a színpadon a közönség szem-eláttára, a médium ha hipnotizálni tan-ul, a médium ha elfelejti, hogy mi a neve, stb. itt még fel nem szült sok-sok szenzáció képezi Gerovics mester rend-küüli érdekességnek ígérkező előadását,

amely f. hó 6-án szombaton este fél 9 órákor és vasárnap délután 4 órákor fél helyarákkal, este rendes helyarákkal lesz megtartva, a Starjáni Iparos székház dísz-teremben. A műsorból különösen kieme-lendő Gerovics mester és társulata; el-tüntet egy lovat lovassával együtt a kö-zönség szeme láttára a színpadról.

Hősök ünnepe Salgótelepen. A salgótarjáni 925. sz. cserkészcsapat és a leventeegylet május 31-én délelőtt 11 órákor tartotta meg a világháború hősi halottainak emlékére a festői fekvésű salgói sportpályán emlékünnepejét. Sal-góbányán ez volt az első hősök ünnepe, melyen nemcsak Salgótarján, de a kör-nyék közönsége is nagy számban vett részt. Az ünnepélyt a bányazenekar nyi-totta meg a „Magyar Hírszékkel.” Az ünnepi beszédet Schnell Gyula vezető-tanító, leventefőoktató mondta. Szavaltak: Molnár Jolán VI. o. el isk. tanuló, Dub-ravszky János öregcserkész és Kellő Béla levente. Befejezésül a zenekar a Hym-nuszt játszotta, mely után a cserkész és levente csapatok a hősök emlékének tisz-telegve elvonultak a zászlók előtt. Az ün-nepély rendezője Botár Gyula számve-zető, cserkészparancsnok volt.

Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, mell-szurást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet.

SPORT.

DVTK—SSE 1:0 (0:0)

SBTC—GyKASE 4:0 (2:0)

HAC—SBTC 1:1 (0:0) A sors-

döntő mérkőzésbe mindkét csapat a leg-nagyobb erővel indult. Az I. félidőben az SBTC megnyerhette volna a meccset és ezzel a bajnokságot is, de a második félidő már inkább a HAC-é volt. Már csak a véletlen hozhat Salgótarjának két bajnokságot. —

VÁNCZA Levesek

Kaphatók: Kétünő!

borsópüré	spárgaleves	cserkészleves
zöldborsó	parajleves	daruleves
vasútleves	halikraleves	köménymag
bab, csülökkel	királyos csves	lencseleves
őkruszály	rizleves	májleves
gombaleves	hagymaleves	sonkás borsó
tyukleves	burgonyaleves	csirkegöngy
	franciáleves	kávirágleves

Elkészítés: A „Váncza levesek” mindent egyből hozzáadás nélkül, csupán vízzel 10 percig forraljuk és má-r kész a legkitűnőbb házi leves.

Keresse háztartásánál ezeket a nagyszerű „Vánczalevesek” és sürgesse, ha nem kapná meg. Ön minden nap ebédjében „Váncza-leves” fog főzni, mert Ön is, mint mindenki rájön arra, hogy ilyen olcsón, ilyen nagyszerűt annyi idő alatt nem képes ebédjéhez főzni.

Váncza-gyár, Budapest 10. 1 csomag, 3—3 tányérvá, 24 HÍLÉ.

Meghívó. A salgótarjáni piacléri óvodások június 14-én d. u. 5 órakor a Róm. Kath. Olvasókönyvtárban tartják az évzáró ünnepélyüket, melyre a szülőket és gyermek barátokat szeretettel meghívják az ovónók.

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a **Ferenc József** viz szellemi munkásoknál, neurastheniás embereknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatású gyomor- és béllisztító szer. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Évzáró ünnepély és majális Sós- és Kishartyánban. A szécsényi esperesi kerület soshartyáni plébániájának anyae gyházi és a lilialis Szent Imréről nevezett népiskoláinak növendékei tanítókkal és a község összes intelligenciájának részvételével „Chikán Melihon Miklós kishartyáni kántor-tanító rendezésében” Kis- és Soshartyán közötti erdőszélességben fényes keretek között ünnepelték meg a „Madarak és Fák Napjának” 25 éves évfordulóját. A nap jelentőségét Mráz György kerületi esperes-plébános méltatta a gyermekek előtt akik az egybegyűlt érdeklődők s szülők jelenlétében a madár és erdővédelmi szempontokat szolgáló ünnepélyhez simuló kedves szavakkal, énekekkel, természetrajzi ismeretekről tanuskodó monológokkal és dialógokkal gyönyörködtették a felnőtteket. Az ünnepély keretében a tanulók tornaversennyel is meglepték szüleiket és a tanügybarátokat. Versenyfutás, kötéltánc, zsákban ugrás, lepény evés, lisztujjás stb. kacagatták meg az iskolások hozzátartozóit. Másnap évzáró vizsgájuk volt a tanulóknak s Dr. Druga László kerületi tanfelügyelő noárádme gyeri plébános az év folyamán elért kiváló tanulmányi eredményért megdicsérte Chikán Melihon kántor-tanítót, aki évek óta lelkes szívvel dolgozik már e vidéken.

Szivgárdista zászló megáldás Mátraverebélyen. Nagy és fényes keretek közt ünnepelte meg Mátraverebélyi gyermekeinek, kik a Jézus-Szive tisztelet buzgó követői, zászló hontását, melylyel Szent Imre hercegnek óhajtott emléket állítani. E zászló fehér selyme nagy szerepet tölt be, mert alá csak azok a gyermekek sorakoznak, kiknek szívében él a Szent-Szív szeretete, akik bátor hitvallói a Szent-Szív tiszteletének. A munkájukkal azt akarják elérni, hogy egy szebb, boldogabb jövő elé nézzen hazánk olyan iljak s leányokkal, akiknek céljuk Istenbe vetett hittel szilárd erkölcsi alapon állva a haza újá építése. Pünkösdi reggelén élénk volt a falu, egybékent csendes utcája. Az iskola udvarán pezsgő élet volt, ahol ragyogó ruhájú magyarruhás lányok, fehér ruhás lányok gyülekeztek, majd a nagy számú lovas bandérium, amely csak a jelt várta, hogy induljon a község felvirágzó hirtőjén Kanyás pusztára dr. Nagy Ferencné kegyelmes asszonyért, ki volt oly jó lelkű s elfogadta a zászlóanyai tisztséget. A kocsi a gárdakapitánya Verebélyi Piroksa ment felkérni meleg szeretetteljes szavakban a kegyelmes asszonyt. A falu elején a zenekarral a falu gyermekei és lakói fogadták zászlóanyánkat. Már megszűrtől feltűnt a bandérium s a kocsi, mely a kegyelmes asszonyt hozta, a zenekar játéka után kedves gyermekeséggel vitéz Bárkányi Olga üdvözölte a zászlóanyát, Virág Veráne atyát pedig, aki két éven át volt szorgalmas buzgó lelkes vezetője a gárdának Verebélyi Mária köszöntötte, kiemelve szavaiban a viszontlátás örömét. Majd a zenekar hangjai mellett az iskolához ért a menet, ahol fehér látványos kis lányoktól övezve volt a zászló. Festőien szép volt a felvonulás, midőn 150 gyermek, mint a haza legkisebb katonái keményen léptek a zene-szóra. A templomhoz érve, áhítatos énekekkel vonultak a gárdisták a templomba, ahol kedves kétszólamú énekekkel a hallgatókba mély áhítatot kellettek. A rudra felszerelték a fehér selyem zászlót, amelyre a ragyogó nap vidáman szórta sugarát. Szentmise alatt megáldotta Venane atyánk a zászlót, hatalmas, szép lendületű szavakban, méltatva azt a fontos munkát, amelyre a Szivgárda hivatva van. Szeretettel emlékezett meg a zászlóanyáról s kérte legyen igazán anyjuk a jó lelkű

gyermekeknek s kedves szavakban szólalt BacsKay István gárdavezető tanítóról, akinek sok nehéz munkája ezt a szép eredményt mutatta föl s arra buzdítja, hogy legyen továbbra is lelkes vezére e csapatnak s a Szent-Szív szellemétől áthalva neveljen hithű hazafiakat. A Szentmise után a templom téren volt a zászlószögek beverése, az első szöveget dr. Nagy Ferencné zászlóanyája hazafias lélekkel áthallva verte be s arra kérve a Szent-Szivet ölelje magához s zegény hazát, majd felhangzott a gárda induló s végül BacsKay tanító lelkes szavakban emlékezett meg a nap szépségéről buzdítva a szülőket gyermekeik vallásos nevelésében. Majd háláját fejezte ki a kegyelmes asszonynak, hogy megjelent s így egy szép napot szerzett a falu gyermekeinek. Az ünnepség után ünnepi menetbe kísérték el a falu népe a kegyelmesasszonyt, aki a község vezető embereit ebédre látta vendégül. Délután jól sikerült majális volt a gyermekeknek, ahol mindenki jól érezte magát s hálával gondol BacsKay tanítóra, aki sok fáradságával így szép s emlékezetes napot csinált a falunak.

673—1931 végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Laufer Samu ügyvéd által képviselt Laufer Lőrincz javára 316 P 64 fill. tőke és több követelés járuléka erejéig a starjáni kir. bíróság 1931 évi 1564 sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1931 évi ápril. hó 30 n. lefoglalt 2146 P-re becsült ingóságokra a fenti kir. bíróság fenti sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az 1008 évi XLI. t.c. 20 §-a alapján a következő megnevezett Dr. Szenes A. ügyv. által képvis. Salgó G. javára 572 P 85 fill. s jár. dr. Szenes A. ügyv. által képvis. Salgó G. javára 720 P s jár., dr. Szalvendy Ö. ügyv. által képvis. Bacher R. javára 859 P s jár., dr. Szalvendy Ö. ügyv. által képvis. Bacher R. javára 224 P 40 f., s jár., dr. Lindner O. ügyv. által képvis. Vacuum Oil Co 100 P s jár., dr. Rubinek J. ügyv. által képvis. Magyar Mezőg. Sz. 190 P 21 s jár., továbbá a foglaltási könyvből ki nem tűnő más foglaltatók javára is, az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk ma is fennáll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatba nincs, végrehajtást szenvedő lakásán Karancsberényben leendő megtartására határidőül 1931 évi június hó 15 napjának délelőtti 10 órája tűztetik ki, amikor a bírósággal lefoglalt rádió s egyéb ingóságokat a legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fogom adni.

Salgótarján, 1931 évi május hó 21.

Török Gyula
kir. bírósági végrehajtó.**Villany szerelést**

olcsón vállal, szerel és javít
új. **TIMARÓCZKY SÁNDOR**
villanszerelő és műszerész.

615—1931 végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Laufer Samu ügyvéd által képviselt Bicskei Miksa javára 597 P, 47 fill. tőke és járuléka erejéig a bpesti I—III. ker. kir. bíróság 1930 évi 34512 sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1931 évi április hó 20 n. lefoglalt 1307 P-re becsült ingóságokra a fenti kir. bíróság fenti sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az 1908. évi XLI. t.c. 20 §-a alapján a foglaltási könyvből ki nem tűnő más foglaltatók javára is, az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk ma is fennáll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatba nincs, Salgótarjánban 1931 évi jun. hó 11. napjának d. e. 11 órára tűztetik ki, amikor a bírósággal lefoglalt lejt mérő s egyéb ingóságokat a legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fogom adni.

Salgótarján, 1931 évi május hó 18 n.

Török Gyula
kir. bírósági végrehajtó.**HIRDESSÜNK****A Munka**

politikai hetilapban.

A kertészek hiteligényeinek kielégítése céljából felhívja a Magyar Kertészek Országos Gazdasági Szövetsége mindazon kertészettulajdonosokat, akik a kérdőívet még nem küldték be, hogy azt pontosan kitöltve, mielőbb küldjék be a Szövetség Elnökségéhez, (IX., Lónyay-u. 7.) A kérdőív adatainak pontos kitöltése nélkül senki sem számíthat hitelnnyújtásra, s ezért minden kertészettulajdonosnak saját érdeke, hogy a felhívásnak azonnal tegyen eleget. Aki kérdőívet és belépési-nyilatkozatot még nem kapott volna: jelentse be levelezőlapra a Szövetség Elnökségénél.

Nyomatott: „A MUNKA” könyvnyomdában Salgótarján. — Nyomdatulajdonos: Vég Kálmán

A város központja közelében keresek nov. 1-re két szobás lakást. Cim a kiadóban.

Eladó téglából épült családiház 150 □-öl telekkel elutazás miatt kedvező feltételekkel. Cim a kiadóban.

Vertcsipkét, terítőt, motívot, vásárolok minden mennyiségben. Házipar Rákospalota Istvánteleki-ut. 32.

Eladó Tátra-utca 76 szám alatti ház, mely áll 5 szoba két konyhából mellékhelyiségekkel.

Eladó ház, mely áll 2 szoba, előszoba, konyha, spajz, üzlethelyiség és mellékhelyiségekkel Fő-utca 270 szám.

Tátra-Gánóc
gyógyfürdő**635 méter magasan**

a tenger színe felett. A legnagyobb gyógyhatású természetes szénsavas fürdő. Nyitva május 1-től okt. 1-ig. — Napi penzió 35—55 cseh. kor. Posta és távbeszélő hivatal a ürdőben. Gyorsvonat megállóhely Poprádvélka állomáson, hol a fürdőigazgatóság autóbuzsa áll a m. t. vendégek rendelkezésére. **50 -os vasúti kedvezmény.** Állandó fürdőorvos **Dr. Pártos Árpád.** Prospektussal és egyéb felvilágosítással szolgál: Fürdőigazgatóság: Kupele Gánocve, pod. Tatrami. (Slovensko) Külön rituális konyha.

Salgótarján megyei város polgármesteri

hivatala.

1919/1931.

Néhai Löwinger Rezsóné született Tiroller Fáni volt salgótarjáni községi orvos neje 1200 P-ös alapítványának 1929-30. évi kamataira.

Pályázati hirdetmény.

Néhai Löwinger Rezsóné született Tiroller Fáni volt salgótarjáni községi orvos neje 1200 P-ös alapítványának 1929-30. évi kamataira pályázatot hirdetek.

Az alapítvány kamataira minden salgótarjáni szegény pályázhat.

Pályázati határidő 1931. június 10.

Salgótarján, 1931. május 20.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.**Árverési hirdetmény.**

Gyurcsó Imre és társai garábi csoportbirtokosság Garáb község határában fekvő erdejéből 30. kat. hold cserhántásra alkalmas tölgy erdő folyó évi június hó 8-án d. e. 11 órakor Garáb községében nyilvános szóbeli árverésen a legelőbbet ígérőnek eladatik. Kikiáltási ár ürmétereinként 650 P. Becsülttömeg cca. 1300 ürméter. Bánalpenz 1000 P. Árverési feltételek Garáb községében és a salgótarjáni m. kir. erdőhivatalnál megtekinthetők. Termelési határidő június hó 30.

Csoportbirtokosság.

Móri fajborokat

zöldfehér, édes, 1929—30-as termésű. 14—16 mallyigandosát 350 litertől fölfelé.

Móri törkölyt

valódi kisüstön főzött 52 fokosát 25 litertől fölfelé

olcsón a legjobbat, vasúton utánvétellel szállított

STEINER GYULA

borbizományos

Mór, Fehér megye.

98—1931. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Somogyi Arnold ügyvéd által képviselt Stern Mór javára 109 P. 92 f. tőke és több követelés járuléka erejéig a starjáni kir. bíróság 1930. évi 7449 sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1931. évi január hó 29-én lefoglalt 2800 P-re becsült ingóságokra a fenti kir. bíróság fenti sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az 1908. évi XLI. t.c. 20. §-a alapján a következő megnevezett:

Dr. Petkeo B. ügyv. által képvis. v. Lemberkovics J. javára 280 P. f. s jár. Dr. Rottenstein A. ügyv. által képvis. Molnár F. javára 200 P. s. jár., Dr. Hofmann D. ügyv. által képvis. Kern Mikséné javára 1327 P. 10 f. s jár. továbbá a foglaltási könyvből ki nem tűnő más foglaltatók javára is, az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk ma is fennáll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatba nincs, végrehajtást szenvedő üzletében Kistelepen 1931. évi június hó 16. napjának délutáni 2 órája tűztetik ki, amikor a bírósággal lefoglalt vetőgépek s egyéb ingóságokat a legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fogom adni.

Salgótarján, 1931. évi május hó 20.

Török Gyula
kir. bírósági végrehajtó.

Megérkeztek a tavaszi divatujdonságok

Donászy Viktor
MAGYAR DIVATÁRUHÁZÁBA!
Legújabb divat!

Bemberg selymek a legdivatosabb mintákból, dus választékban.
Tweed szövet, costümre és ruhára nagy választékban.

Gyapju Georgettek, minden színben.

Crepe Marocainok divatszínben.

Aki nálam veszi a híres G. F. B. harisnyáit, minden pár harisnyához ingyen kap egy nagy labdát!!!

Minden pár G. F. B. harisnyáért jótállok!
Utazóbőröndökből nagy választékokat tartok!

Teljes tisztelettel:

DONÁSZY VIKTOR

„Magyar Divatáruháza” Salgótarján.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

6 Sz. 7 V.

A császár riválisa
Dráma 11 felv.

A löportorosy titka
Történet 6 felv.

10. Sz. 11 Cs.

KÁRPÁTOKTÓL
ISONZÓIG.

A nagyfőnök fia
Indiántörténet 6 felv.

13. Sz. 14. V.

Jön! Jön!
Tarzan a tigris.

Kezdet: Szerdán, csütörtökön és szombaton este 7 és 9, vasár- és ünnepnap d. u. 8, 7 és 9 órakor.